

Smjernice za pristup online neformalnom digitalnom učenju o zaštiti podataka

Projekt e-OpenSpace

Intelektualni rezultat 2

Verzija 1.A, 30 -0 9 -2018

POVIJEST VERZIJE

Verzija #	Provodi Po	Revizija Datum	Odobren Po	Odobrenje Datum	Razlog
1.0	<i>Hristo Alaminov</i>	<i></ dan / yy></i>		<i></ dan / yy></i>	<i>Prvi nacrt</i>
2.0.	Hristo Alaminov				

Sadržaj

Uvod.....	5
Uvjeti / definicije.....	7
Poglavlje 1: Neformalno učenje o privatnosti i zaštiti podataka.....	8
Poglavlje 2: Pretvaranje modula učenja putem papira u interaktivni sadržaj.....	18
Poglavlje 3: Odabiranje otvorenih obrazovnih izvora i priprema sadržaja za neformalno učenje zaštite podataka u digitalnom obliku	24
Poglavlje 4: Planiranje online pristupa neformalnom učenju o zaštiti podataka u digitalnom obliku	24
Poglavlje 5: Organiziranje, koordiniranje, provođenje i procjenjivanje aktivnosti učenja...	41
Poglavlje 6: Praktični koraci u pružanju e-učenja (uključujući upute i savjete).....	47
Poglavlje 7: Prezentacije:.....	54
Bibliografija.....	59

Uvod

Privatnost i zaštita osobnih podataka temeljna su prava svakog ljudskog bića, koja su zajamčena u Povelji o temeljnim pravima EU-a. Vještine potrebne za zaštitu osobnih podataka temelje se na spoznaji da ih nemamo urođene. Drugim riječima, svi moramo naučiti kako zaštititi vlastite osobne podatke. 87% svih kućanstava u Europskoj uniji ima pristup internetu, dok gotovo 80% ljudi u dobi od 25 do 54 godine redovito koriste Internet – prosječno koriste internet barem jednom tjedno¹. Iz navedenog se može zaključiti da ljudi postaju sve aktivniji korisnici interneta, ali su i sve izloženiji zlouporabi njihovih osobnih podataka. Osvještenost i znanje o načinima zaštite privatnosti i osobnih podataka postaju važan dio svakodnevnog života svih građana EU-a. Najjednostavniji i najučinkovitiji način da do njih dođete je putem Interneta.

U ovom trenutku se svi nalazimo u daleko drugačijoj situaciji. Prije samo 6 mjeseci na snazi je bilo 28 nacionalnih zakona o zaštiti osobnih podataka, kao i nekoliko drugih pravnih akata EU-a, uključujući i najvažniji među njima - Direktivu 95/46/EZ. Postoje različiti režimi, postupci i ovlasti, kako na nacionalnoj tako i na razini EU-a, koji uređuju područje zaštite osobnih podataka i privatnosti. Trenutni pravni okvir EU-a o zaštiti podataka (Opća uredba i Policijska direktiva) usvojene su u 2016. godini a u punoj primjeni su od svibnja 2018. godine. Spomenuti pravni propisi su već donijeli zajednički skup pravila, bolju učinkovitost i povezanost. Ovaj paket EU zakonodavstva mora se nadopuniti praktičnim mjerama, temeljenih na inovativnim načinima korištenja dostupnih tehnologija za pružanje znanja i vještina za dionike – voditelje obrada, ispitanike, državne službenike i stručnjake iz prakse. Jedan od zadataka nacionalnih tijela za zaštitu podataka i ključni alat za sprječavanje zlouporabe i povrede osobnih podataka je pružanje mjera za podizanje svijesti o važnosti zaštite osobnih podataka.

„Smjernice za pristup online neformalnom digitalno učenje o zaštiti podataka “ praktičan je alat usmjeren na savjetovanje pružatelja sadržaja koji se odnose na učenje o načinima pružanja tih usluga putem interneta. Cilj mu je pružiti praktične savjete koji se uglavnom temelje na Katalogu dobrih praksi i prikupljenih znanja naučenih iz prethodnih aktivnosti u okviru projekta e-OpenSpace. Smjernice su također usmjerene na pružanje logičnog i

¹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Digital_economy_and_society_statistics_-_households_and_individuals i http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Internet_use_statistics_-_individuals

sukcesivnog pristupa vezano za online neformalno digitalno učenje u području privatnosti i zaštite osobnih podataka. Neformalno digitalno učenje o privatnosti i zaštiti osobnih podataka može se smatrati izuzetno važnim pri pomoći odraslima, u aktivnoj dobi za zapošljavanje, kako bi što bolje prikupili znanja i vještine za digitalno doba, u skladu sa “New Skills Agenda for Europe” koju je predstavila Europska komisija u lipnju 2016. Naposljetku, kao rezultat e-OpenSpace projekta ‘Smjernice za online neformalno digitalno učenje za zaštitu podataka’ će im pomoći da steknu znanje potrebno za nadolazeće jedinstveno digitalno tržište na razini EU od kojeg se očekuje da će uprihoditi više od 415 milijardi eura godišnje.

„Smjernice za neformalno digitalno učenje o zaštiti podataka” sastoje se od 6 poglavlja koja su utemeljena na stručnoj procjeni grupe stručnjaka. Poglavlje 1 ima za cilj informiranje o privatnosti fizičkih osoba i zaštiti osobnih podataka, kao i razumijevanje njihovih prava i mjera/sredstvima za njihovo ostvarivanje. Nadalje, u navedenom poglavlju objašnjava se zakonodavni okvir koji se odnosi na zaštitu osobnih podataka, nadzorna tijela u EU i kako je to pitanje uređeno u ostatku svijeta. Konačno, daje putokaz za planiranje učenja o zaštiti podataka.

Poglavlje 2 bavi se rješavanjem pitanja koja se odnose na krajnje biranu publiku a vezano za module učenja putem materijala “na papiru”. Činjenica je da prosječna osoba gubi koncentraciju nakon samo osam sekundi, što znači da stvaratelji sadržaja moraju pronaći način da privuku pažnju publike za manje od osam sekundi. U tom smislu, konvencionalni sadržaj može imati značajna ograničenja. Poglavlje 3 bavi se izazovima odabira otvorenih obrazovnih resursa, kao i pripremom sadržaja za neformalne oblike učenja o zaštiti podataka na temelju tog odabira. Poglavlje 4 ima za cilj opisati niz koraka koje trebaju slijediti promotori on-line tečajeva. Oni ne predstavljaju strogu listu „obaveza“, već nekoliko primjera koji olakšavaju i potiču razvoj organizacije u obrazovnom procesu. Prvo će se fokusirati na pojmove učenja na daljinu, e-učenje, formalno i neformalno obrazovanje. U ovom poglavlju također se obraća pozornost na specifičnosti polaznika te daje upute o planiranju, pripremi i provedbi tečaja.

Poglavlje 5 pokriva središnji dio neformalnog učenja o zaštiti podataka u digitalnom obliku koji izravno uređuje načine kontaktiranja polaznika, provedba programa obrađena je u prethodnim poglavljima, i na kraju, procjenu aktivnosti učenja na dvije razine: s jedne strane, procjenu uspješnosti polaznika (radi vlastitih povratnih informacija ili dobivanja certifikata koji bi kasnije mogli biti korisni u njihovim radnim aktivnostima ili napretku u karijeri), a s druge strane, procjenjivanje učinkovitosti i svrhovitosti osmišljenog programa i alata za

učenje. Ključno je biti svjestan da su sve aktivnosti koje se poduzimaju u okviru ovog projekta objedinjene u ovom dijelu aktivnosti obuke. Njihov uspješan dizajn stoga doprinosi stvarnom učinku projekta. Poglavlje 6 predlaže praktične korake u e-učenju i daje upute i savjete.

Uvjeti / definicije

Nadležnost

Kontinuirano obrazovanje i osposobljavanje

Europass

Europski kreditni sustav za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (EKSSOO)

Europski sustav prijenosa i akumulacije bodova (ESPAB)

Europski kvalifikacijski okvir za cjeloživotno učenje (EKOCU)

Formalno učenje

Smjernice i savjetovanje / informacije, savjeti i smjernice (ISS)

Neformalno učenje

Učenje

Rezultati učenja / postignuća učenja

Cjeloživotno učenje

Neformalno učenje

Osobni podaci

Prethodno učenje

Privatnost

Kvalifikacija

Vještina

Vrednovanje rezultata učenja

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje (SOO)

Poglavlje 1: Učenje neformalne privatnosti i zaštite podataka

I. UVOD

1) Što je privatnost?

U svakodnevnoj komunikaciji, može se čuti kako ljudi spominju svoju privatnost, ili to što ne mogu imati privatnost, ili razgovaraju o činjenici da određene aktivnosti ili ponašanje drugih osoba ugrožavaju njihovu privatnost. Ali znamo li što je privatnost ili barem razumijemo li ovaj termin? Postoji više desetaka definicija o privatnosti, ali najčešće su;

- *Stanje u kojem pojedinac nije predmet promatranja ili ometanja od strane drugih ljudi.*
- *Stanje u kojem je pojedinac zaštićen od pozornosti javnosti.*
- *Nečije pravo da zadrži svoje osobne probleme/pitanja i odnose tajnima*

Očito je da je središte ove teme osoba „per se“, ali je primjenjivo i za grupu pojedinaca/ljudi. Nečija privatnost može biti ugrožena kada je on sam ili kada je on / ona dio grupe, tako da nećemo pogriješiti ako kažemo da je privatnost, uz slobodu, jedno od temeljnih prava ljudi.

2) Što je zaštita podataka?

Kada govorimo o “zaštiti podataka”, uobičajeno je opće razumijevanje da se radi o zaštiti računalnih podataka, poslovnih podataka i niz tehničkih mjera za osiguranje njihove cjelovitosti i naše sposobnosti da ih sačuvamo i, u slučaju incidenta, obnovimo. Zapravo, zaštita podataka je daleko složenija nego što to na prvu izgleda.

Zaštita podataka ima za cilj postizanje ravnoteže između prava na privatnost pojedinaca, dok istovremeno omogućuje upotrebu podataka u poslovne svrhe. Uvijek bi trebala biti primjenjiva na sve oblike podataka, bilo da su osobni ili korporativni podaci u pitanju. Odnosi se na integritet podataka, zaštitu od korupcije ili grešaka, te privatnost podataka, na način da isti budu dostupni samo onima koji imaju pravo na pristup. Kontekst zaštite podataka varira, a metode i tumačenja se također razlikuju. Tako npr postoji:

- Zaštita podataka na osobnoj razini;
- Zaštita podataka u poslovnim i javnim subjektima;
- Zaštita podataka o vrlo povjerljivim dokumentima.

Neke od definicija koje najbolje opisuju zaštitu podataka su:

- *Metode kojima se osigurava da se podaci mogu obnoviti nakon korupcije, kompromisa ili gubitka.*
- *Korištenje instrumenata informacijske tehnologije kako bi se osigurala dostupnost i cjelovitost podataka.*
- *Postupak zaštite podataka koji uključuje prikupljanje, pohranjivanje i diseminaciju podataka unutar tehnološkog okruženja.*

Ukratko, dok se zaštita podataka može razumjeti kao da se prije svega radi o zaštiti poslovnih podataka pohranjenih na računalima, fokus bi trebao biti na zaštiti osobnih podataka pojedinaca (ispitanika) u pogledu njihove obrade, ali bez tehničkih i organizacijskih mjera ne postoji jamstvo da oni neće biti otkriveni ili ukradeni.

II. UREDBA O ZAŠTITI OPĆIH PODATAKA (GDPR, 2016/679)

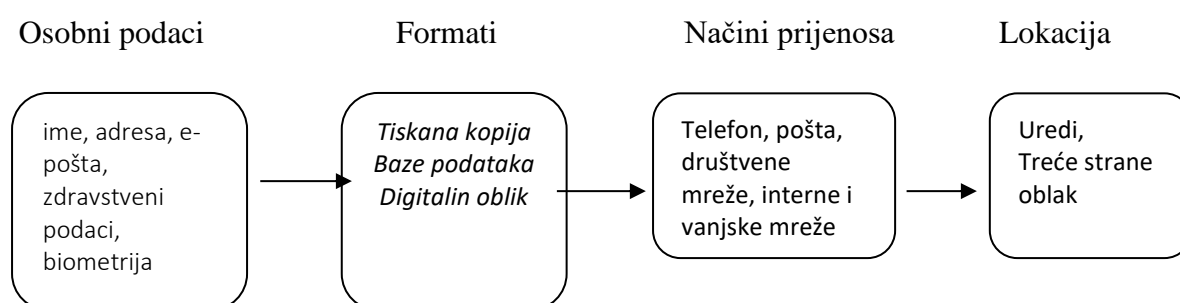
Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnim kretanjem takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ, predstavlja skup pravila, prava i obveza za tvrtke / organizacije, koje nazivamo voditeljima obrade, i fizičke osobe / građane, koje nazivamo ispitanicima, kojima se uređuju obveze i prava u postupku prikupljanja i obrade osobnih podataka od strane voditelja obrade, omogućavajući istovremeno ispitanicima da ostvare svoja prava i steknu pravnu zaštitu.

1) Ključni elementi

- a) Zakonita, poštena i transparentna obrada;
- b) Ograničavanje svrhe, podataka i pohranjivanja;
- c) Prava ispitanika;
- d) Privola;
- e) Povreda osobnih podataka;
- f) Tehnička zaštita podataka (Privacy by Design);
- g) Procjena učinka na zaštitu podataka;

- h) Prijenos podataka;
- i) Službenik za zaštitu podataka;
- j) Svijest i edukacija

U bilo kojem trenutku svaki voditelj obrade bi trebao znati kako se prikupljaju osobni podaci, zatim vrstu osobnih podataka koji se obrađuju, primatelje ili kategorije primatelja kojima se osobni podaci mogu otkriti, ograničenja svrhe, rok čuvanja te druge mjere kako bi se osigurala zakonita i poštena obradu. Sljedeći dijagram prikazuje tijek informacija tijekom obrade

Važno je reći da GDPR nije savjetodavnog karaktera te da su se voditelji obrade podataka dužni strogo pridržavati uvjeta. Zloupotreba osobnih podataka dovodi do novčanih kazni koje su propisane Uredbom i ovisno o prirodi, težini i trajanju kršenja, uzimajući u obzir prirodu, opseg i svrhu obrade o kojoj je riječ kao i broj ispitanika i razinu štete koju su pretrpjeli, one mogu biti od nekoliko tisuća eura do čak dvadeset milijuna eura, ili u slučaju poduzetnika do 4 % ukupnog godišnjeg prometa na svjetskoj razini za prethodnu financijsku godinu, ovisno o tome što je veće. Za više informacija, GDPR je dostupan na daljnjoj poveznici:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32016R0679>

2) Europski odbor za zaštitu podataka (Odbor)

Odbor je tijelo EU-a zaduženo da prati i osigurava pravilnu primjenu Opće uredbe o zaštiti podataka (GDPR) od 25. svibnja 2018. godine. Odbor čine voditelji jednoga nadzornog tijela iz svake države članice i Europski nadzornik za zaštitu podataka, ili njihovi predstavnici. Komisija ima pravo sudjelovanja u aktivnostima i sastancima Odbora bez prava glasa. Odbor ima tajništvo koje osigurava Europski nadzornik za zaštitu podataka. Odbor ne samo da izdaje smjernice za tumačenje temeljnih pojmova GDPR-a, nego je također ovlašten za donošenje

obvezujućih odluka o sporovima u vezi s aktivnostima prekogranične obrade, osiguravajući na taj način jedinstvenu primjenu pravila EU-a kako bi se izbjeglo da se isti slučaj tumači i rješava različito u skladu sa različitim jurisdikcijama u državama članicama.

Ključne uloge koje Odbor mora ispuniti su:

- [Smjernice, preporuke, najbolje prakse](#)
- [Mišljenja](#)
- [Obvezujuće odluke](#)

Odbor djeluje neovisno pri obavljanju svojih zadaća ili izvršavanja svojih ovlasti i ne traži niti prima upute od drugih tijela/organizacija.

Odbor također može na vlastitu inicijativu ili na zahtjev jednog od svojih članova ili Europske komisije ispitati bilo koje pitanje koje se odnosi na primjenu GDPR-a.

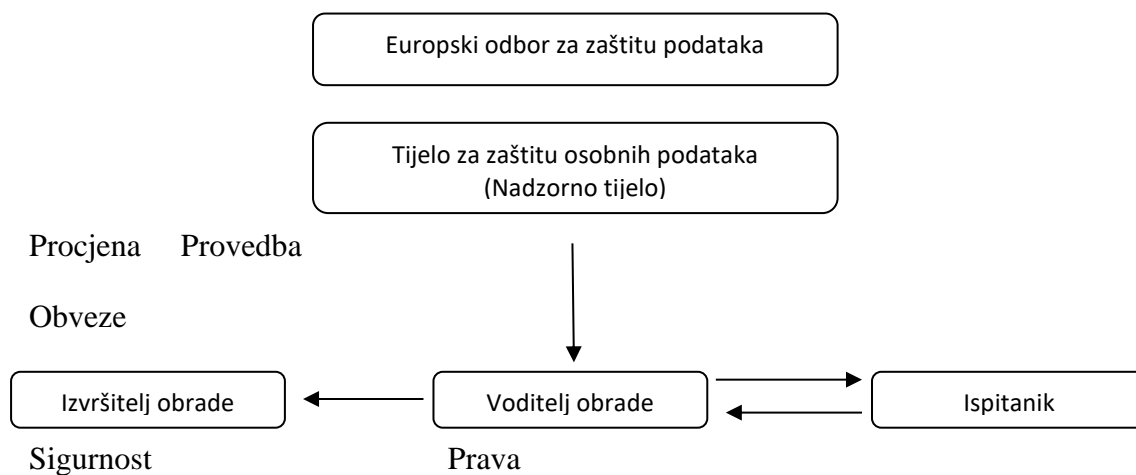
Odbor mora savjetovati Europsku komisiju o bilo kojem pitanju koje se odnosi na zaštitu podataka u EU-u, uključujući i sve prijedloge za izmjenu GDPR-a i bilo kojeg zakonodavnog prijedloga EU-a. Također mora savjetovati Europsku komisiju o formatu i postupcima za razmjenu informacija u okviru obvezujućih korporativnih pravila.

Osim toga, Odbor mora Europskoj komisiji dati mišljenje o procijeni adekvatnosti razine zaštite u trećoj zemlji; sa mišljenjem o ikonama i mišljenju o zahtjevima za certificiranje. Odbor ima ulogu u davanju mišljenja o nacrtima odluka nadzornih tijela.

EU kontinuirano radi na zaštiti osobnih podataka i prava svojih građana (ispitanika), a do sada su njegova radna tijela objavila brojne smjernice i mišljenja vezana uz relevantne teme iz tog područja.

Za više informacija i pojedinosti, možete pristupiti internetskoj stranici Odbora <https://edpb.europa.eu/> ili arhivi Radne skupine iz članka 29. od 1997. do 2016. putem poveznice http://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/index_en.htm.

3) Model zaštite podataka prema GDPR-u

III. TIJELO ZA ZAŠTITU PODATAKA

Čak i prije GDPR-a u Europi su postojali nacionalni zakoni koji su uređivali zaštitu osobnih podataka u svakoj zemlji članici. Neke su ih zemlje donijele 1980-ih, a neke nakon 2000. godine.

Sukladno GDPR-u, tijelo odgovorno za nadzor nad zaštitom osobnih podataka u državama članicama zove se - Nadzorno tijelo za zaštitu osobnih podataka.

U ostatku svijeta, neke zemlje nemaju zakon o zaštiti podataka ili nadzorno tijelo za zaštitu podataka (nadzorno tijelo). Slijedi kratak pregled situacije u Europskoj uniji i primjeri iz ostatka svijeta;

1) Europa

U Europskoj uniji postoji 28 tijela koja nadziru zaštitu osobnih podataka pojedinaca / fizičkih osoba, obradu osobnih podataka i slobodno kretanje tih podataka. Međutim, nemaju sva nadzorna tijela isto ustrojstvo. Neki od njih se udružuju s državnom institucijom koja osigurava i provodi „pravo na pristup informacijama“. U tim slučajevima takva institucija nosi ime Ured Povjerenika za informiranje. Neke druge institucije nadziru samo zaštitu osobnih podataka, a njihovo ime je obično u strukturi Agencije za zaštitu osobnih podataka. Generalno prihvatljiv naziv za takvo tijelo je tijelo za zaštitu podataka (Data Protection Authority, DPA).

Za više informacija o DPA-ima u EU koristite poveznice na popisu;

Austrija – <http://www.dsb.gv.at/>

Belgija - <http://www.privacycommission.be/>

Bugarska - <http://www.cpdp.bg/>

Hrvatska - <http://www.azop.hr/>

Cipar - <http://www.dataprotection.gov.cy/>

Češka Republika - <http://www.uoou.cz/>

Danska - <http://www.datatilsynet.dk/>

Estonija - <http://www.aki.ee/en>

Finska - <http://www.tietosuoja.fi/en/>

Francuska - <http://www.cnil.fr/>

Njemačka - <http://www.bfdi.bund.de/>

Grčka - <http://www.dpa.gr/>

Mađarska - <http://www.naih.hu/>

Irska - <http://www.dataprotection.ie/>

Italija - <http://www.garanteprivacy.it/>

Latvija - <http://www.dvi.gov.lv/>

Litva - <http://www.ada.lt/>

Luksemburg - <http://www.cnpd.lu/>

Malta - <http://www.dataprotection.gov.mt/>

Nizozemska - <https://autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl>

Poljska - <http://www.giodo.gov.pl/>

Portugal - <http://www.cnpd.pt/>

Rumunjska - <http://www.dataprotection.ro/>

Slovačka - <http://www.dataprotection.gov.sk/>

Slovenija - <https://www.ip-rs.si/>

Španjolska - <https://www.agpd.es/>

Švedska - <http://www.datainspektionen.se/>

Ujedinjeno Kraljevstvo - <https://ico.org.uk>

2) Ostatak svijeta

U zemljama širom svijeta zaštita osobnih podataka razlikuje se od zemlje do zemlje. Međutim, nemaju sve zemlje zakon o zaštiti podataka.

Na primjer, u Sjedinjenim Američkim Državama privatnost podataka nije strogo regulirana, što znači da se ne primjenjuju strogi zakoni o zaštiti podataka koji se primjenjuju u EU. Ima oko 20 zakonskih propisa o zaštiti privatnosti ili podataka koji su specifični za određeni sektor, a stotine takvih zakona vrijedi na području 50 država i njenih teritorija. Ne postoji službeno nacionalno tijelo, ali Savezna trgovinska komisija (Federal Trade Commission, FTC) ima nadležnost nad većinom poslovnih subjekata i ima ovlasti za izdavanje i provedbu propisa o privatnosti u određenim područjima (npr. za telemarketing, poslovnu e-poštu i privatnost djece). FTC koristi svoje opće ovlasti kako bi spriječila nepoštene i obmanjujuće trgovinske prakse u smislu donošenja izvršnih mjera protiv neadekvatnih mjera sigurnosti podataka, te praksu vezano uz neadekvatno prikupljanje, korištenje i otkrivanje podataka. Državni odvjetnici obično imaju slične ovlasti i donose neke izvršne mjere, osobito u slučaju kršenja sigurnosnih podataka visoke razine.

Osim toga, širok raspon sektorskih regulatora, posebno onih u zdravstvu, financijskim uslugama, komunikacijama i osiguranju, imaju ovlasti izdavati i provoditi propise o privatnosti.

U Japanu, Zakon o zaštiti osobnih podataka (dalje u tekstu: Zakon) regulira pitanja zaštite privatnosti u Japanu i Povjerenstvo za zaštitu osobnih podataka (dalje u tekstu: Povjerenstvo), središnja agencija, djeluje kao nadzorna vladina organizacija u pitanjima zaštite privatnosti.

Zakon je prvotno donesen prije otprilike 10 godina, ali je nedavno izmijenjen i dopunjen, a izmjene i dopune su stupile na snagu 30. svibnja 2017.

Povjerenstvo je zaduženo za pružanje mnogih dokumenata potrebnih za tumačenje i provedbu Zakona. Povjerenstvo izdaje smjernice kojima se definiraju opća pravila za rukovanje osobnim podacima, *offshore* prijenosi, te zahtjevima za prijenos osobnih podataka trećim stranama i izrade i rukovanja anonimnim informacijama. Povjerenstvo je neutralno i neovisno, i ima ovlasti provoditi Zakon. Međutim, ono samo ima pravo obavljati nadzore i izdavati naloge za obustavljanje obrade; neće imati moć izdavanja administrativnih kazni. Za više informacija posjetite <https://www.ppc.go.jp/en/>

U Argentini, Odjeljak 43. Saveznog ustava građanima omogućuje hitnu sudsku akciju kako bi dobili pristup informacijama o njima a koje su sadržane u javnim i privatnim bazama podataka i zahtijevati njihove izmjene, ažuriranje, povjerljivost ili brisanje u slučaju netočnosti.

Zakon o zaštiti osobnih podataka broj 25,326 donesen je u listopadu 2000. godine, te osigurava mnogo jaču zaštitu osobnih podataka koji prati španjolski zakon o zaštiti podataka. Dana 30. lipnja 2003. godine, Europska komisija je potvrdila da Argentina pruža „adekvatnu“ razinu zaštite osobnih podataka u skladu s Direktivom o zaštiti podataka (95/46/EZ).

Argentinska agencija za zaštitu osobnih podataka (*Dirección Nacional de Protección de Datos Personales* - DNPDP) ima izvršne ovlasti a za više informacija posjetite <http://www.jus.gov.ar/datos-personales.aspx>.

U Australiji, zaštita privatnosti / osobnih podataka trenutno se sastoji od mješavine saveznog i državnog / teritorijalnog zakonodavstva. Povjerenik za privatnost ("*Privacy Commissioner*") koji djeluje pod Uredom australskog Povjerenika za informacije (*Office of the Australian Information Commissioner* - OAIC) predstavlja nacionalno tijelo za zaštitu podataka koje je odgovorno za nadzor nad provođenjem Zakona o privatnosti. Povjerenik za privatnost ima ovlasti prema Zakonu o privatnosti da provodi nadzore (uključujući nadzore koje samo inicira), osigurava usklađenost sa Zakonom o privatnosti i traži kazne za ozbiljno / nepošteno kršenje ili za opetovana kršenja Zakona gdje izmjene nisu provedene. Države i teritoriji Australije (osim Zapadne Australije i Južne Australije) imaju svoje zakone o zaštiti podataka koji se primjenjuju na državne vladine agencije (i suradnju privatnih poduzeća sa njima). Tamo su također i razni drugi državni i savezni zakoni koji utječu na zaštitu podataka ili se odnose na njih.

Za više informacija posjetite <http://www.oaic.gov.au/>.

U Indoneziji i Pakistanu ne postoji zakon o zaštiti podataka i ne postoji nacionalno tijelo za zaštitu podataka niti za privatnost podataka općenito.

Za više informacija o tijelima za zaštitu podataka i zakonodavstvu posjetite <https://www.dlapiperdataprotection.com/index.html?t=about&c=PK>

IV. UČENJE O ZAŠTITI PODATAKA

Učenje o zaštiti podataka treba obuhvaćati razumijevanje razlika između osobnih i poslovnih podataka, prijetnji sigurnosti podataka i IT protokola o sigurnosti podataka, mjere koje svaka

osoba mora primijeniti kako bi podigla svijest o najboljim praksama zaštite privatnosti i kako zaštititi osobne podatke, na internetu ali i *offline*. Trebalo bi objasniti GDPR, prava ispitanika na koje se podaci odnose i načine za njihovo ostvarivanje.

Mora se naglasiti da nije dovoljno da se fizička osoba oslanja samo na GDPR i kompetenciju tijela za zaštitu podataka, nego da bude proaktivna i poduzima korake kako bi osnažila sigurnost vlastitih osobnih podataka kao npr;

- koristiti složenije lozinke prilikom korištenja internetskih usluga i društvenih mreža (minimalno 8 znamenki - mala, velika slova, brojevi, znakovi) i ne otkrivati ih nikome
- ne otkrivati osjetljive podatke na društvenim mrežama,
- nikada ne ostavljati osobnu iskaznicu nikome
- ne povezivati se na nepoznate besplatne bežične mreže s privatnim elektroničkim uređajima na kojima je potrebno ažurirati antivirusne i antimalware programe
- biti svjesni potencijalnih prijetnji koje bi se mogle primiti e-poštom, linkovima ili posjetom određenim web stranicama

Učenje mora biti informativno s činjenicama poput slijedeće; prema većini IT godišnjih izvješća, u prosjeku je 85 % povreda sigurnosti u poslovnom svijetu uzrokovano ljudskom greškom ili nenamjernom aktivnošću koja je u većini slučajeva dovela do gubitka ili otkrivanja osobnih i poslovnih podataka. Kao posljedica toga, prvi korak u učenju o zaštiti osobnih podataka trebao bi biti ISO 27001 i Sustav upravljanja informacijskom sigurnošću (*Information Security Management System - ISMS*).

V. PLANIRANJE NEFORMALNOG UČENJA O PRIVATNOSTI I ZAŠTITI PODATAKA

Ciljana skupina

Studenti, stručnjaci iz prakse koji su uključeni u područje zaštite osobnih podataka kroz rješavanje zadataka ili prilikom podizanja javne svijesti o toj temi.

Analiza

Koja su očekivanja polaznika, njihovo znanje o temi, specifične teme koje će se obrađivati kroz tečaj, njihova očekivanja. Analitičke aktivnosti / sakupljanje informacija koje se mogu obaviti putem *on-line* upitnika ili obrazaca.

Dizajn

Ne bi trebalo biti ograničenja u odabiru formata za djeljenje sadržaja i tehničkih rješenja; virtualna učionica, audio/video konferencije, web aplikacije, power point prezentacije, on-line tečajevi, tribine. Sadržaj može biti linearan ili interaktivan sa danim opcijama za polaznike.

Provedba

U ovoj fazi treba obratiti pozornost na to da je jezik koji se koristi jednostavan i razumljiv, rečenice kratke i jasne, sadržaj podijeljen u poglavlja koje polaznici mogu usvojiti odjednom. Polaznicima treba dati pitanja za interakciju/odgovor i primjere koji olakšavaju proces učenja.

Evaluacija

Svrha evaluacije je dobiti povratne informacije od polaznika. Među ostalim pitanjima uključena su i neka od slijedećih;

- Je li obuka bila zanimljiva i korisna?
- Jesu li prezentirani materijali ispunili očekivanja?
- Je li predavač uspješno predstavio sadržaj?

Poglavlje 2: Preoblikovanje modula učenja na papiru u interaktivni sadržaj

Nema sumnje da je za dobivanje pozornosti publike najvažnija stvar u samom prezentiranju sadržaja. "Sadržaj je kralj" da budemo precizniji. Papirnati sadržaj već se smatra zastarjelim, ustupajući mjesto „novom kralju“ - interaktivnom sadržaju. Ne može se poreći da će konvencionalni sadržaji biti ovdje još mnogo godina, ali će interaktivni sadržaj biti zapaženiji zbog impresivnih značajki. Štoviše, interaktivni sadržaj olakšava bolju interakciju između kreatora sadržaja i publike.

1. Moduli učenja “na papiru”

Moduli temeljeni na papiru u području obrazovanja i osposobljavanja imaju za cilj razviti ključne vještine za rješavanje različitih ciljeva. Papirnati moduli popraćeni su testovima, vježbama, člancima itd. A budući da govorimo o modulima za učenje, postoje neka osnovna

načela koja moraju ispunjavati: pristupačnost, individualni pristup, podizanje svijesti i usvajanje novih znanja.

Svaki pojedinačni modul (bilo da se radi o onome na papiru ili digitalnom obliku) sadrži:

- Glavne ciljeve - osnovna znanja, teme, korištenje ugrađenih predložaka i osnovnih pojmova;
- Očekivani rezultati - hoće li glavni ciljevi biti ispunjeni;
- Ključne riječi - ovise o temi i ciljevima;
- Trajanje - definira vremensko razdoblje.

Kao dio programa obuke, ovi moduli moraju ukazati na važnost stjecanja **znanja i vještina**, primjere dobre prakse, zaključke i preporuke.

Potrebno je naglasiti da su znanje i vještine najvrednije osobine pojedinca - na primjer, mogu osigurati bolju konkurentnost i veće prihode. Oni također stvaraju uvjete za slobodan izbor, neovisnost i učinkovitije predstavljanje osobnosti. Osim toga, u velikim tvrtkama postoji proces nazvan „upravljanje znanjem“, koji je usredotočen na kritična pitanja prilagodbe, opstanka i kompetencija tvrtki, uzimajući u obzir kontinuirane promjene u vanjskom okruženju. Upravljanje znanjem obuhvaća sve procese u organizaciji stvaranjem sinergije podataka i mogućnosti najsuvremenije računalne tehnologije kako bi se poboljšala kreativnost i inovativnost kod pojedinaca. Iz navedenog proizlazi kako moduli za obuku trebaju biti razvijeni na način da zadovolje potrebe publike.

2. Termin "transformiranje"

Termin "transformiranje" znači pretvaranje jedne stvari u drugu. Kako bi proces transformacije papirnih modula u interaktivni sadržaj bio uspješan, potrebno je koristiti dva osnovna pristupa - konstruktivizam i povezanost. Izraz konstruktivizam označava aktivnu upotrebu modernih tehnologija kao moguću opciju aktivnog učenja. Glavni je cilj razumjeti materiju, a ne pamтити točne odgovore.

Povezivanje se može koristiti kao drugi pristup u prezentiranju interaktivnog sadržaja. Glavni aspekti su:

- Tehnologija mijenja sposobnosti našeg mozga;
- Sredstva tehnologije koje koristimo mogu oblikovati način na koji mislimo.

3. Interaktivni sadržaj

Ono što je bitno u ovom djelu je pravilno odabrati vrstu interaktivnog sadržaja, a istodobno uzimajući u obzir i svrhu papirnato djela modula. Vrste/oblici mogu biti:

- Statični interaktivni tekst koji može biti predmetom programiranja;
- Interaktivnost - u obliku prezentacije;
- Pseudo-dinamički interaktivni tekst - sadržaj je programiran, ali pojedinac može dodavati podatke;
- Dinamički interaktivni tekst - stavljanje sadržaja u sustav, mijenjanje sadržaja, stvaranje dodatnog sadržaja prema željama pojedinca.

Pretvaranje papirnatih modula u interaktivni sadržaj zapravo je razlog nastajanja tzv. „interaktivnog učenja“, koje pojedinci smatraju dobrim i poželjnim načinom učenja.

4. Koje su prednosti korištenja interaktivnog sadržaja?

- Veća stopa angažmana

Može se reći kako čak i lošija izvedba interaktivnog sadržaja ima veću stopu angažmana od dobro osmišljenog konvencionalnog papirnato djela modula. To se može opravdati činjenicom da čak i interaktivni sadržaj u svom bazičnom obliku podrazumijeva neku vrstu aktivnosti korisnika, tako da po samoj svojoj prirodi zahtijeva određeni stupanj interakcije sa korisnikom. Interaktivni sadržaj općenito ljudima daje osjećaj veće vrijednosti.

- Usvajanje više relevantnih podataka

Stvaranje sadržaja koji temeljito privlači pažnju publike može do iste te publike doprijeti ne samo sa više podataka, nego i sa relevantnim podacima, što ukazuje na situacije u kojoj svi dobivaju. Kvizovi, ankete i drugi interaktivni sadržaji omogućuju korisnicima da pruže trenutačnu povratnu informaciju, a to znači da nisu dostupni samo njihovi kontaktni podaci, već omogućuje stvaranje prilagođenijih i korisnih sadržaja za njih.

- Povećavanje vjernosti brendu (ograničeno za marketing, ali zanimljivo je spomenuti)

Dobar marketer trebao bi se moći staviti u ulogu prosječnog korisnika interneta. Uobičajeni sadržaji čine to da ljudi koji mu pristupaju ne vide razliku u odnosu na druge brendove već ga registriraju kao sličan mnogim drugima - teško je izdvojiti se od konkurenata ako kreirate iste ili slične stare postove na blogu. Interaktivni sadržaj ne samo da ima veće šanse da se korisniku

svide i dijele ga, nego pomaže razviti lojalnost prema robnoj marki jer ljudi dolaze vidjeti stvaratelja sadržaja kao stručnjaka u svojoj specifičnoj niši.

5. Vrste interaktivnog sadržaja

- Interaktivna infografika

Interaktivne infografike zahtijevaju više izvora od onih statičkih. Ako se dobro osmisle i provedu, mogu donijeti ogroman profit, mnoge povratne poslovne ponude te povećanje angažmana samog korisnika. One su dokaz da se svakodnevne i suhoparne teme mogu prikazati na brojne zanimljive načine. Publika je pritom sretna što su prikazane informacije ugodne i zanimljive.

- Interaktivni videozapis

Korištenje videozapisa smatra se popularnim uglavnom zbog toga što daje više slobode za izražavanje kreativnosti, a istovremeno prenosi poruku. Međutim, mora se imati na umu da interaktivni videozapisi često zahtijevaju mnogo resursa i veliki proračun kako bi se mogli pravilno napraviti te kako bi ispunili svrhu.

- Ankete i istraživanja

Ankete i istraživanja usmjereni su na dobivanje povratnih informacija i pronalaženje novih korisničkih podataka. Velika prednost ovih oblika je njihova nenametljivost. Povrh toga, ankete i istraživanja su među najstarijim oblicima interaktivnog sadržaja i tijekom vremena pokazale su se uspješnima. Uspjeh anketa i istraživanja krije se u njihovom kratkom trajanju. Imaju mnoge zajedničke karakteristike, ali postoji jasna razlika među njima.

Dok se anketa sastoji samo od jednog pitanja s višestrukim izborom, istraživanje se sastoji od više pitanja. Ankete se uglavnom nalaze na donjem dijelu zaslona i zahtijevaju minimalnu interakciju. S druge strane, istraživanja su složenija i zahtijevaju veću interakciju. Kako bi istraživanje ispunila svoju zadaću, ona bi trebala biti osmišljena na način da uvjeri ljude da ispune sve potrebne korake.

- Kalkulatori (vezani uz marketing, ali zanimljivo za spomenuti)

Ovaj oblik interaktivnog sadržaja sastoji se od korištenja unesenih korisničkih podataka i, na temelju formule, stvaranju odgovora koji je obično numerički. Kalkulator pruža precizne rezultate koji su prikladni za složene strategije. Umjesto pisanja velikih količina sadržaja na papir kako bi se opisao proizvod ili usluga, kalkulator nudi točan rezultat dobitaka. Osim toga, kalkulator zahtijeva malu količinu napora korisnika, ali im pruža veliku vrijednost.

- Procjene

Procjena je dio interaktivnog sadržaja u kojem se od publike traži da odgovori na nekoliko pitanja kako bi na temelju njih dobila sveobuhvatnu sliku. To je objektivni oblik dobivanja kvalitetnih povratnih informacija. Po svojoj prirodi, procjene omogućuju kreatorima sadržaja da dobiju obilje informacija o publici, a procjene su najcjenjeniji oblik interaktivnog sadržaja.

- Interaktivne e-knjige i bijele knjige

Postoje neke jasne razlike između e-knjiga i bijelih knjiga, ali imaju i mnogo toga zajedničkog. U osnovi, e-knjige i bijele knjige omogućuju dijeljenje brojnih informacija, obično na sažet način. Bez obzira na kvalitetu sadržaja i dizajna, procesuiranje brojnih informacija može biti pravi izazov za korisnike, a uzimajući u obzir smanjeni raspon pažnje većine ljudi, definitivno postoji prostor za poboljšanje kod spomenutih načina za učenje. Interaktivne e-knjige i bijele knjige oduševljavaju čitatelje i rezultiraju većom stopom njihovog angažmana. Neke e-knjige od korisnika zahtijevaju unos podataka koji, naravno, dovode do još većeg angažmana.

- Interaktivne e-pošte

Predstavlja novu vrstu interaktivnog sadržaja, koji je trenutno o procesu razvijanja.

- PowerPoint prezentacije

PowerPoint prezentacija je jedan od, ako ne i najprepoznatljiviji alat za stvaranje interaktivnog sadržaja. Također je vrlo svestran i uvijek se može prilagoditi potrebama publike.

To je oblik komunikacije, interaktivni dijalog između predavača i publike. Doista dobro osmišljena prezentacija može prenijeti poruke i stvoriti utisak. Njegova glavna svrha je uvjeriti i potaknuti poticanje boljeg razumijevanja predmetnog pitanja.

Svrha prezentacije je definirana temom/vrstom i sadržajem. Mora se precizno definirati, realno i u svjetlu očekivanih rezultata.

Glavne karakteristike prezentacije su:

- informativnost - prenosi poruku ili informacije publici;
- uvjerljivost - publika je svjesna svih prednosti i mana obrađivane teme;
- postavljanje osnova za stvaranje dijaloga

PowerPoint prezentacije mogu se pretvoriti u izvrstan alat za e-učenje.

1. Odabir odgovarajućeg alata za e-učenje

Ovi alati pomažu u pretvaranju prezentacije u dinamičan i interaktivni tečaj, bez ikakvog dodatnog programiranja. Zvučni efekti, video, animacije, kvizovi i ostali oblici interaktivnosti mogu se nadodati kako bi se privukla publika. Također postoji mogućnost ugrađivanja sadržaja treće strane s cijelog Interneta, uključujući Twitter feedove, YouTube videozapise, Google karte i još mnogo toga, što će povećati interes publike za temom.

2. Reorganiziranje predložaka, ukoliko je potrebno

Ovdje se mogu koristiti predlošci izgleda stranica, poveznice, ankete i druga sredstva. Grafika koja privlači pozornost također će pomoći da sadržaj bude uzbudljiviji i zanimljiviji.

3. Stvaranje razgranatog izbornika za jednostavnije snalaženje

Jedan od najučinkovitijih načina za integraciju zdrave doze interaktivnosti leži u dodavanju izbornika na početak koji omogućuje publici da brzo pristupi različitim modulima. Umjesto da se držimo linearne strukture koju slijede gotovo sve prezentacije, sadržaj se može organizirati po idejama ili temama i podijeliti ih se u različite module. To će korisnicima omogućiti da steknu bolju kontrolu nad svojim iskustvom.

4. Koristeći hiperveze za integriranje videozapisa

Zapravo, hiperveze služe različitim svrhama u interaktivnom sadržaju. Mogu se koristiti za integraciju videozapisa koji publici daje priliku da prošire svoju bazu znanja i dublje istraže temu.

5. Integriranje znakova i zvuka za veće uaranjanje

Integracija pozadinskog zvuka ili upotreba znakova mogu napraviti razliku. Može se upotrijebiti glazba koja se ne naplaćuje.

6. Uključivanje priča, scenarija i primjera iz stvarnog života kako bi se povećala interaktivnost

Ovi elementi pridonose učinkovitosti interaktivnog sadržaja, ali i čine ga više usmjerenim prema emocijama. Na primjer, ako trenutno postoji primjer iz stvarnog života, on se može prenijeti na način koji će potaknuti korisnike da donose odluke i uče o posljedicama na temelju sadržaja koji je već dostupan. Mogu se stvoriti različiti scenariji koje odgovaraju stvarnim situacijama ili izazovima, a onda se publiku može pozvati da odgovori na pitanja temeljena na određenom scenariju. To će korisnicima pomoći u povezivanju, interakciji, analizi i pronalaženju najboljih mogućih rješenja.

Poglavlje 3 : Odabir otvorenih obrazovnih resursa i priprema sadržaja za neformalno učenje o zaštiti podataka u digitalnom obliku

I. DEFINICIJA OTVORENIH OBRAZOVNIH RESURSA

Kako bi se postigli uspješni rezultati u provedbi, završnoj i naknadnoj fazi projekta, metode i sadržaj koji se pritom primjenjuju moraju biti pažljivo i precizno odabrani, prikupljeni, klasificirani, promišljeni i primjenjeni. U tom smislu, izvori otvorenog obrazovanja bili bi u najvećoj mjeri korišteni u pripremi sadržaja za neformalno digitalno učenje o zaštiti podataka. Otvoreni obrazovni resursi (OER) su javno dostupni, otvoreno licencirani tekstovi, mediji i druga digitalna sredstva korisna za podučavanje, učenje i procjenu, te primjenjive i za istraživačke aktivnosti. Razvoj i promocija otvorenih obrazovnih resursa često je motivirana željom da se osuvremeni i unaprijedi obrazovni okvir, te nekonvencionalno i neformalno digitalno učenje o zaštiti podataka. Glavne svrhe OER-a obuhvaćaju korištenje, ažuriranje, preraspodjelu, moderiranje, poboljšanje i dijeljenje javno dostupnih materijala i resursa. Prema repozitoriju istraživačkih publikacija i drugih rezultata istraživanja *The Open University, Zaklada William i Flora Hewlett*, koja je osnovala projekt MIT, definiraju OER kao: *nastavna sredstva, sredstva za učenje i izvore istraživanja koja se nalaze u javnoj domeni ili su objavljena pod licencama za intelektualno vlasništvo koje dopušta njihovo slobodno korištenje i prenamjenu od strane drugih. Otvoreni obrazovni resursi uključuju cjelovite tečajeve, materijale za tečajeve, module, udžbenike, streaming video zapise, testove, softver i sve druge alate, materijale ili tehnike koje se koriste kao podrška u stjecanju znanja*, (Hewlett Foundation n.d.)² Općenito govoreći, korištenje OER-ova dovodi do boljih mogućnosti,

² Weller, Martin; de los Arcos, Bea; Farrow, Rob; Pitt, Beck and McAndrew, Patrick (2015). The Impact of OER on Teaching and Learning Practice. Open Praxis, 7(4) p. 352

prilika, nove linije u obrazovnom razvoju, troškovne učinkovitosti (OER-ovi su prije svega povoljni zbog troškova), visoke kvalitete i brzine izvedbe, sigurnosti i dostavljanja materijala i informacija o ciljevima učenja. Postoji značajna raznolikost i obujam među različitim vrstama otvorenih obrazovnih resursa.

OER mogu biti slobodni i dostupni nepromjenjivi izvori ili promjenjivi resursi koji se mijenjaju tijekom vremena kroz interakciju sa pojedincima koji su u potrazi za znanjem na način da ih se prema potrebi ažurira (kao što je na primjer članak u Wikipediji), ili tečaj ili modul kojim se kombiniraju navedeni izvori. Izvori pomažu korisnicima i u velikoj mjeri potiču samo-inicijativu i neovisni fokus, disciplinu i tempo u procesu učenja. Neki od OER-ova koji će se koristiti i primjenjivati uključuju sljedeće:

- cjelovite (on-line) tečajeve i materijale za tečajeve (npr. videozapisi, snimke, prezentacije, PDF dokumente – bilješke sa predavanja)
- moduli
- sredstva za učenje - multimedija, video rekorderi, audio, video, slike visoke kvalitete (HQ / HD)
- otvoreni udžbenici
- dostupni licencirani videozapisi (često prikazivani uživo)
- testovi s automatiziranim odgovorima, kvizovima, anketama - **cilj**: povratne informacije za razvoj i ažuriranje platforme, materijala za učenje, predavanja, strukturu sadržaja
- softver - online interaktivne aplikacije
- online kalendar, raspored i kurikulum
- digitalni dijagrami i grafike
- aplikacije - za pametne telefone i tablete
- dizajn temeljen na igranju uloga i igara za dobivanje inspiracije za dizajn i strukturu za sveobuhvatnije, široko shvaćanje, pristup i rad s podacima - ovaj alat također privlači pozornost zbog svojih elemenata zabave

- kreiranje korisničkih profila, foruma, blogova - kao interaktivni način komunikacije između korisnika za razmjenu iskustva i dodatnih informacija, dijeljenje P&O - na način koji bi administratorima olakšao postupak praćenja interesa i korištenja platforme

II. ODABIR SREDSTAVA ZA OTVORENO OBRAZOVANJE

Kriteriji koji se koriste za procjenu i odabir sredstava i udžbenika za otvoreno obrazovanje trebaju biti gotovo isti kao i za tradicionalne udžbenike. Vjerojatno je i korisno procijeniti OER-ove na temelju istih standarda koji se koriste za ocjenjivanje drugih materijala za tečajeve. Evo nekoliko primjenjivih kriterija i koraka koje treba slijediti u procesu odabira:

Sadržaj: Pokriva li OER glavne ciljeve učenja u sklopu tečaja? Kako je materijal prezentiran ili dostupan? Da li OER ispunjava glavne svrhe i ciljeve skupine? Je li sadržaj jednostavan, jasan, točan, precizan, jednostavan i sveobuhvatan dovoljno da bude razumljiv? Temeljem psiholoških testova i činjenica, minimalni raspon koncentracije na predavanjima je oko 10-15 minuta (Bradbury, NA), stoga bi predavanja prikazana u videu trebala pokriti glavne točke za približavanje teme u trajanju od 15 minuta. Drugi interaktivni banneri i poveznice također bi se trebali koristiti na način koji bi im omogućio da budu usmjereni na zadobivanje pozornosti sudionika/ korisnika i učenika. Struktura sadržaja je glavni cilj, što znači da se sadržaj treba pažljivo rasporediti na glavnoj stranici - gumbi, banneri i kartice - što bi bilo horizontalno, što bi bilo vertikalno, boje sadržaja. Naglasak će pritom biti na tome kako struktura može biti interaktivnija, a i jednostavnija za uporabu svim zainteresiranima. Sadržaj bi također trebao biti preveden i dostupan na nekoliko jezika kako bi se doprijelo do šire publika u različitim zemljama.

Dostupnost: Je li sadržaj i razina čitanja na odgovarajućoj razini za publiku? Je li dovoljno izazovno? Je li tehnička razina prikladna za konkretni tečaj? Audio i video resursi trebaju imati prijepis ili titlove. Alternativni formati također trebaju biti dostupni ako je potrebno (npr. dokumenti u Word-u ili PDF-u). Aplikacija za uređaje pogodna je kako bi se doprijelo do šireg kruga korisnika i različitih skupina.

- Hoće li softver koji se koristi za prikaz OER-ova onemogućiti značajke pristupačnosti operativnih sustava računala (Windows, Mac OSX, Linux)? Zbog brojnih razloga neki softveri onemogućuju uporabu značajki pristupačnosti operativnog sustava, kao što su

zumiranje, prevođenje teksta u govor i govor u tekst. Pristupačni OER-ovi moraju izbjegavati ovaj softver.

- Postoji li identifikacija ne-tekstualnih elemenata? Čitači zaslona s opcijom pretvaranja teksta u govor za slijepe mogu čitati alternativne opise stavki kao što su slike. Na primjer, ako koristite OER pomoću HTML-a, svakako uključite opise za slike.
- Je li sav tekst korišten u OER-u prepoznatljiv računalu kao tekst? Za PDF-ove je potrebno precizno optičko prepoznavanje znakova (OPZ) kako bi tekst bio razumljiv računalu. Čitači zaslona i označivači zahtijevaju tekstualne informacije, kao što je OPZ, za sav prikazani tekst.
- Je OER prilagođen daltonistima? Za informacije ovisne o boji postoje ili alternativne metode prepoznavanja (kao što su različiti uzorci) ili boja, a kontrast se može u potpunosti prilagoditi daltonistima.
- Dizajn aplikacije uređaja - struktura sadržaja, slika, dijagrami, slike, poveznice, baneri, videa

Upotreba: Je li licenca otvorena/dostupna? Može li se sadržaj slobodno dijeliti, ponovno koristiti i remiksirati? Je li sučeljem lako upravljati? Postoji li rizik od mogućih odgađanja u korištenju drugih aplikacija, web-stranica ili padova?

Kvaliteta: Mogu li predloženi tečajevi biti pregledani od strane drugih predavača koji drže slične tečajeve, ali ne sudjeluju u platformi? Jesu li pogreške ispravljene ili zabilježene? Audio, video, slike su visoke kvalitete i dimenzije.

Format: Dolazi li materijal u obliku kojem publika može lako pristupiti? Je li potreban poseban softver (npr. za osobe s invaliditetom - prijevodi, audio)? Može li se materijal ispisati ili kupiti u tisku po niskoj cijeni? ³

Dodatno, treba imati na umu pet ključnih termina (zadržavanje, ponovnu upotrebu, reviziju, remiksiranje, redistribuciju) kojima se treba voditi pri usvajanju, prilagođavanju ili izgradnji OER-ovih resursa i tečajeva, korištenja rubrika ili drugih alata za vrednovanje učinkovitosti, pristupačnosti i usklađenosti s ishodima učenja učenika.⁴

³ University of Texas Libraries. (2018, September 20) *Evaluating EOR*, Retrieved from <https://guides.lib.utexas.edu/OER/select>

⁴ David, W. *Defining the "Open" in Open Content and Open Educational Resource*. Retried from <http://opencontent.org/definition/>

- Zadržavanje znači da će korisnik moći spremati sadržaj ili razinu koju su postigli bez gubitka podataka ili uspješnog završetka tečaja.
- Ponovna upotreba znači da će svaka informacija biti dostupna za korištenje svaki put iznova. Lako se može ići naprijed i nazad u bilo koje dostupne materijale cijelo vrijeme.
- Revidirati znači da će se raspoloživi sadržaj redovito pratiti, razvijati i nadograđivati kako bi se zadovoljili visoki standardi, kako bi se izbjegli padovi i greške te kako bi se korisnicima pomoglo.
- Remiksirati znači da korisnici mogu sudjelovati u razvoju izvora podataka, učitavanju, preuzimanju sadržaja, otvorenim forumima ili blogovima za raspravu
- Redistribucija znači da korisnici mogu dijeliti informacije i vlastito iskustvo sa svakim drugim radi veće fleksibilnosti, stručnosti, razmjene najboljih praksi unutar platforme. Tamo se mogu naći istomišljenici ili zainteresirane strane, ili stručnjaci koji mogu pružiti daljnju pomoć i odgovore na upite. Glavni cilj platforme e-OpenSpace je povezati ljude sa sličnim interesima, educirati ih i uspostaviti bolji komunikacijski alat za njih. To bi se postiglo pažljivim planiranjem i korištenjem OER-ova.

Razmatraju se i sljedeći čimbenici pri odabiru resursa otvorenog obrazovanja za prilagodbu ili usvajanje:

- Točnost / kvaliteta sadržaja
- Relevantnost
- Kvaliteta proizvodnje
- Pristupačnost
- Interaktivnost
- Kulturna relevantnost i osjetljivost
- licenciranje
- Jednostavnost prilagodljivosti

Osim toga, vodeći predavači, znanstvenici, stručnjaci iz nastavnih područja i predmeta pripremit će, slijedeći strukturu, i uskladiti se s glavnim temama i ciljevima ostalih stručnjaka,

prezentirati vlastite bilješke s predavanja i učiniti ih dostupnim na platformama putem videozapisa, PDF dokumenata i Office Power Point prezentacija. Ove nove, lako dostupne i zanimljive nastavne tehnike dobit će potrebnu pažnju, pomoći učenicima da bolje, lakše i brže razumiju materijale za učenje u bilo kojem trenutku i na svakom mjestu, kada god je to prikladno za korisnika / ciljanu publiku.

Platforma će biti razvijena kao aplikacija za uređaj za stvaranje još veće praktičnosti, lakšeg pristupa i dostupnosti. Prilikom izrade, aplikacija će strogo slijediti gore navedene kriterije, čimbenike i korake kako bi se postigli željeni rezultati. Dizajn i struktura sadržaja (npr. Lokacija i distribucija gumba, linkova, banera) bili bi ključni prioriteti kako bi ona bila dovoljno zabavna i zanimljiva, čime bi se stvorila korisnost, potreba i znatiželja za učenjem putem ove naprave (*gadget*). Play Store za Android i Apple Store široko su dostupne tražilice koje će omogućiti dostupnost aplikacije na svakom pametnom telefonu ili tablet uređaju u doba pametne tehnologije. Spomenuta aplikacija zamišljena je kao besplatna. Nakon nekog vremena očekuje se da će doseći široku publiku i raznolike ciljane skupine.

Odabir otvorenih obrazovnih resursa i priprema sadržaja za neformalno učenje o zaštiti podataka u digitalnom obliku pruža višestruke mogućnosti za cjelovitu obradu informacija. Neke od glavnih pozitivnih strana korištenja OER-ova su lakša i veća dostupnost i pristup podacima o učenju, radikalno smanjenje troškova - OER-ovi su povoljni i ekonomični, pružaju jednak pristup znanju za sve, potiču prevođenje i lokalizaciju sadržaja, i promicanje kontinuiranog poboljšanja nastave i personaliziranog učenja. OER-ovi se biraju u skladu s centraliziranim kriterijima i čimbenicima kako bi se uspostavili i postigli željeni ishodi, ciljevi, rezultati i ciljane skupine.

Poglavlje 4 : Planiranje online neformalnog učenja o zaštiti digitalnih podataka

I. Ciljane skupine:

Predložene metodološke smjernice imaju za cilj pomoći: 1) stručnjacima iz prakse u području zaštite osobnih podataka koji se bave diseminacijom i promidžbenim aktivnostima; 2) stručnjake zadužene za organiziranje nespecijaliziranih obuka u skladu sa zahtjevima propisa o zaštiti osobnih podataka (GDPR i dr.); 3) administratorima koji su odgovorni za izgradnju kapaciteta i obuku unutar svojih organizacija.

II. Ključni pojmovi:

Pitanje ključnih definicija nije samo teoretski uvod u Smjernice. Ono također ima vrlo praktičnu ulogu; za početak odgovoriti na vrlo važno pitanje, vezano za prirodu proizvoda koji planiramo ponuditi. Što mislimo kada kažemo da naša organizacija daje „neformalno“ i „digitalno učenje“?

Učenje “na daljinu”

Prvo treba pojasniti da naša obuka za učenje o zaštiti podataka koja je usmjerena na širu, nespecijaliziranu publiku neće biti ustrojena na razini kampusa ili na fizičkoj razini. Bit će *udaljena* u smislu da će *sve ili većinu nastave provoditi netko tko će biti u drugačijem vremenskom i prostornom okviru od učenika, te da joj je cilj uključiti veće proporcije otvorenosti i fleksibilnosti, bilo u smislu pristupa, nastavnog plana i programa ili drugih elemenata strukture* (Moore i Tait 2002: 8). "Digitalni" i "on-line" nisu nužno različiti - mnogi kampusi koriste digitalne tehnologije kako bi povećali učinkovitost, obučili veći broj studenata, ekonomičnije koristili osoblje i vrijeme (Traxler, 2018.).

Dakle, dolazimo do važne odluke za planiranje treninga: hoće li biti udaljeno, zamišljamo li intramuralne elemente, kakva će biti logistička podrška - prostorije, softver, putovanja?

U slučaju PDP tečajeva, vjerojatno je da su polaznici (vidi odjeljak III.) u velikim i fizički udaljenim grupama te da predavač ne predstavlja obrazovnu ustanovu i stoga je interakcija na daljinu između predavača i polaznika jedino održivo rješenje. Ako je takav slučaj, onda bi nam tehnologija mogla olakšati pronalaženje odgovarajućeg rješenja.

E-učenje

Razvoj IT revolucije *stavlja sve više i više tehnologije u ruke pojedinaca potrošača* (Traxler, op. cit.). To kao posljedicu ima narušavanje *institucionalnog monopola digitalne tehnologije, a time i institucionalnog učenja na daljinu* (ibid.). Drugim riječima, digitalni alati za obuku su otvoreniji i dostupniji svakoj organizaciji u svrhu diseminacije znanja o svojim proizvodima ili uslugama. Rješenja za digitalno učenje dolaze i uz veći stupanj *kontrole* učenika nad sadržajem (ibid.). Teško je opisati e-učenje u jednoj definiciji, ono još nije pronađeno (Oye, Salleh i Yahad, 2012). U odjeljku III dajemo neka pojašnjenja u vezi s izborom instrukcijskog pristupa.

Obrazovanje izvan obrazovne ustanove

Predložene Smjernice nemaju za cilj davanje uputa za organizacije o tome što je *formalno* institucionalizirano osposobljavanje u okviru obrazovnog sustava. Međutim, to je podložno određenom stupnju planiranja. U tom smislu, slijedeći definicije Parlamentarne skupštine Vijeća Europe, ono ne spada u kvalifikacije *neformalnog*. Radije ciljamo na pokretanje *neformalnog* obrazovnog procesa. To će biti dobrovoljno, bit će zasnovano na unaprijed planiranom programu i moglo bi biti obilježeno određenom ujednačenošću: kontrola kvalitete sadržaja može se provesti (putem nadgledanja i drugih mehanizama), a po završetku obuke moguće je da će polaznici dobiti certifikate, koji će opisivati njihove kvalifikacije, a mogući su i drugi mehanizmi organizacije i kontrole.

Više o definicijama *formalnog* i *neformalnog* obrazovanja pročitajte na web stranici parlamentarne skupštine Vijeća Europe <http://www.assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewHTML.asp?FileID=8807&lang=en>.

I. Polaznici:

Pri planiranju izgleda obuke predavač treba uzeti u obzir profil sudionika. U slučaju “zaštite osobnih podataka” vrlo je vjerojatno da će ciljane skupina polaznika tečaja biti sastavljena od **odraslih polaznika**. Autori obraćaju pozornost da oni *mogu imati različite potrebe nego primjerice studenti sa sveučilišta* (Wuebker, 2013: 38). Te potrebe mogu se odnositi na organizaciju njihovog vremena (obiteljski i profesionalni angažmani), njihovo znanje i sklonost upotrebi određenog softvera ili medija. Što čini odraslu publiku drugačijom? (Wuebker, op.cit.):

Prvo, to su *učenici koji sami sebe usmjeravaju*, stoga bi sadržaj trebao ponuditi određeni stupanj slobode (opcije kao što je “daljnje čitanje”).

Drugo, njihovo životno iskustvo *nadilazi granicu učionice* i preporučljivo je uzeti u obzir da “zaštita osobnih podataka” ne može biti isključivo zatvorena unutar granica predloženog tečaja. Uvijek bismo trebali naglasiti njegovu važnost za različita polja koja se međusobno preklapaju. Ovo se također reflektira na činjenicu da se interes ciljane skupine obično odnosi na njihovu ulogu u životu, bilo društvenu ili profesionalnu. Stoga je važno premostiti tečaj obuke i ovo šire područje interesa, ovaj specifični kontekst. Trener mora imati na umu da odrasli učenici više vole znanje i kompetencije s trenutnom primjenom.

(više o „odraslim polaznicima“ možete pronaći na Wuebker, op.cit.)

II. Planiranje strategija podučavanja i izvođenja i priprema resursa za učenje

Planiranje strategija podučavanja i isporuke

Dok je planiranje važno za svaku vrstu obrazovnog programa ili programa obuke, on je još važniji za projekte online učenja. U tradicionalnoj nastavi najviše se napora usmjerava na isporuku nastavnih sesija, dok je u e-učenju planiranje razvoja modula i materijala tečaja potrebno više pažnje.

Kako bi se definirale aktivnosti koje će voditi planiranje projekata e-učenja, može se koristiti shematski model izrade nastave. Jedan od najpopularnijih obrazovnih modela je ADDIE model, koji je prikazan u nastavku. ADDIE model se sastoji od pet faza: analiza, dizajn, razvoj, provedba i evaluacija.

ADDIE model (Ghirardini, 2011)

Slika 1: Dijagram modela ADDIE iz publikacije "Metodologije e-učenja: vodič za izradu i razvoj tečajeva e-učenja"

Kao što je prikazano, planiranje strategija podučavanja i isporuke dio je faze projektiranja. Ovaj dio poglavlja daje smjernice o tome kako donositi odluke o cjelokupnom oblikovanju tečaja.

Prema Caplanu i Grahamu (Anderson, 2008) online tečajevi prve generacije obično se isporučuju putem sustava za upravljanje učenjem (LMS), "softverskog aplikativnog paketa koji organizira i standardizira sadržaj učenja, dijeleći tečaj na module i lekcije, podržane s kvizovi, testovi i rasprave" (Downes, 2005, citirano od Anderson, 2008). Danas većina LMS-ova nudi niz mogućnosti: korištenje teksta u različitim formatima; e-mail; asinkrone ploče za raspravu; trenutačne poruke ili druge značajke razgovora; dijeljenje radne površine i aplikacija; video zapisi na zahtjev i demonstrativne animacije; alati za stvaranje interaktivnih aktivnosti,

simulacija i igara; vježbe samo-ocjenjivanja, kvizovi i drugi oblici ispitivanja ili ispita; i sigurne dodjele „kutija za ispuštanje“ gdje učenici i nastavnici razmjenjuju zadatke i povratne informacije jedan na jedan (Anderson, 2008). Neki primjeri sustava upravljanja učenjem su Blackboard®, Moodle, Desire2Learn®, Eliademy, Adobe Captivate Prime, Docebo, Forma LMS, G-Cube LMS, LearnUpon LMS, TalentLMS, TheAcademyLMS, AdministrateLMS, ExpertusOne LMS (eLearning Industry, 2017).

Online **tečajevi druge generacije** stavili su kontrolu učenja u ruke učeniku (Marzano, 1992 citiran iz (Anderson, 2008)). Nazvana “E-learning 2.0”, ova nova generacija online učenja karakterizirana je prvenstveno zajedničkom domenom interesa u kojoj članovi komuniciraju i uče zajedno, te razvijaju zajednički repertoar resursa (Wenger, 1998. citiran od Andersona, 2008). Paradigma u učenju prešla je od modela učitelj-učenik do umreženog modela utemeljenog na učeniku, a taj pomak imao je važne implikacije za dizajn i razvoj instruktora. Ova evolucija može se pratiti i u razvoju i nadogradnji LMS-ova koji su od 2000. godine počeli pružati sve više i više alata, kao i tehnoloških rješenja za olakšavanje angažmana u e-učenju 2.0.

Prema mišljenju stručnjaka, **treća i očekivana četvrta generacija** online tečajeva (e-učenje 3.0 i e-učenje 4.0) razlikuju se od prethodnih dvaju s fokusom na personalizirano učenje i ponašanje učenika i odgovor na obrazovne sadržaje. Semantički web i nastojanje da se osigura aktivno sudjelovanje korisnika bili su pokretači promjene u online obrazovanju posljednjih godina (Winstead, 2016). Kada pokušavamo definirati budućnost e-učenja u smislu softverskih rješenja, Pandey navodi sljedeće karakteristike razlikovanja:

1. Fokus je na praćenju i analizi ponašanja učenika i praćenja i analize učinak

2. LLM-ovi ili softverska rješenja koja pružaju infrastrukturu za učenje

razvijaju mobilna rješenja. Potražnja za mobilnim učenjem od učenika je u stalnom porastu, a učenici žele mogućnost prebacivanja između uređaja (Pandey, 2018).

3. Personalizirano učenje. Izazov s kojim se eLearning 4.0 mora suočiti je ravnoteža između automatizacije, personalizacije i dosljedne metodologije učenja.

4. Uvođenje gamifikacije kao strateškog alata. Svjetski poznati stručnjak za gamifikaciju u obrazovanju Karl Kapp predlaže sljedeću definiciju gamifikacije:

"Gamifikacija koristi mehanike temeljene na igri, estetiku i razmišljanje o igri kako bi se ljudi motivirali za akciju, promicali učenje i rješavanje problema" (Kapp, 2012).

Prema njegovom istraživanju epsko učenje može se dogoditi uz pravilnu uporabu gamifikacije u obrazovanju.

Online učenje o zaštiti podataka može spadati u jednu od četiri gore navedene kategorije, ili se može smjestiti negdje između, a može sadržavati bilo koju kombinaciju objekata za učenje. Ozljeđivanje učenja o zaštiti podataka s posebnim naglaskom na novi zahtjev GDPR-a ozbiljan je trend. Evo nekoliko primjera:

- [Cyber Chronix](#) je mobilna igra koju je razvila Europska komisija kako bi se podigla svijest o rizicima privatnosti i pravima zaštite podataka na zabavan i interaktivan način (Zajednički istraživački centar, 2018.).
- [Data Dealer](#) je online igra o prikupljanju i prodaji osobnih podataka koje je razvio austrijski tim. To je neprofitni projekt licenciran pod Creative Commons. Stvorila ga je mala skupina programera, dizajnera igara i aktivista za digitalna prava, uglavnom iz Beča, Austrija (DataDealer, 2018).
- Datak je "ozbiljna igra o zaštiti podataka i privatnosti" na četiri jezika s ciljem podizanja svijesti o prikupljanju podataka u svim područjima života i načinu na koji je razvijena od strane Radio Télévision Suisse (IAPP, 2017).
- Izazov o zaštiti podataka u GDPR-u u projektu VinciWorks (VinciWorks, 2017.).
- *Journey to GDPR* by Global Learning Systems (Global Learning Systems, 2017).
- Učenje o GDPR-u bazirano na igri razvio je Sponge UK (Sponge UK, 2017.)

Priprema u praktičnim koracima

Trebamo imati na umu da tehnologija dolazi kao kombinacija softvera i hardvera. To znači da softverska rješenja ovise o tome hoće li polaznici koristiti mobilne telefone ili stacionarna stolna računala. Kao što je gore navedeno, tehnike učenja nove generacijske predlažu potpuno nove koncepte kao što su "mobilno učenje", "igranje" itd. Među ovim različitim definicijama i pristupima, ADDIE model može se sažeti na neke standardne korake u kreiranju našeg on-line tečaja:

Analiza

Za planiranje on-line obuke, kao i za offline tečajeve, provodi se analiza potreba: kakva su očekivanja polaznika, njihove potrebe, tematske sklonosti, profesionalna pozadina, razina znanja o toj temi. Upitnici, on-line obrasci (npr. Google i doodle) mogli bi olakšati zadatak. Trebalo bi okupiti tim stručnjaka (stručnjaci za određenu temu) kako bi se obuhvatile različite teme predloženog programa.

Dizajn

U fazi projektiranja moraju se odabrati instrumenti za isporuku sadržaja i interakciju. Mogu se razlikovati od sinkronog (virtualna učionica, audio i video konferencija, chat itd.) Do asinkronih (on-line tečajevi, tribine i grupe, mailovi, blogovi itd.) Ili biti spoj dvije vrste. Vaš bi tim također trebao napraviti presudan odabir između web-aplikacije, samostalne softverske aplikacije i dodatka za PowerPoint. Web-aplikacija ne zahtijeva ništa više od preglednika, fleksibilniji je u pogledu uređaja koji se pokreću i općenito omogućava demokratski pristup. Aplikacije na računalu su stabilnije. PowerPoint nudi širok raspon funkcionalnosti, a ujedno je i široko rasprostranjeno i dobro poznato rješenje.

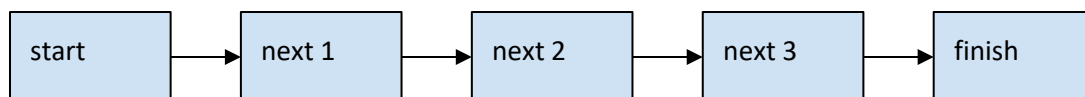
Primjeri alata za izradu sadržaja: Adobe Captivate, Elucidat, Obsidian Black, iSpiring, Raptivity, Evolve, 30 Storyteller, Articulate Storyline, Lectora Inspire;

Razvoj

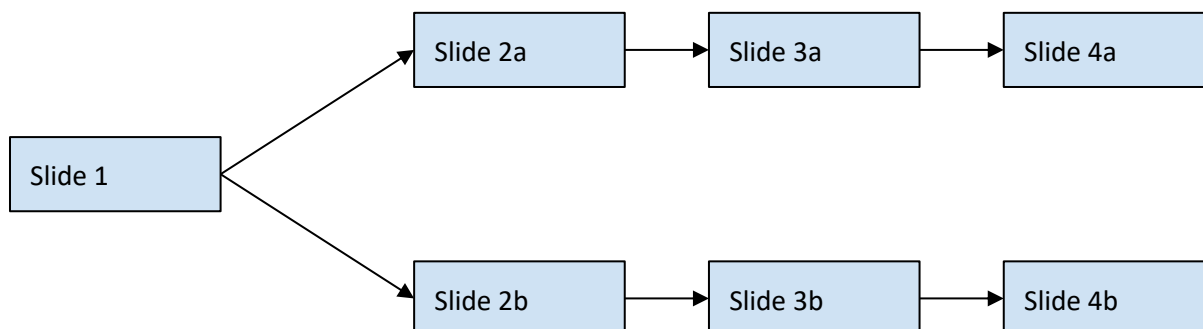
Zatim trebate odabrati, strukturirati i urediti informacije koje će se prikazati. Proces planiranja, projektiranja građevnih elemenata tečaja obično se opisuje u dokumentu koji se naziva storyboard. Posuđivanje iz filmske industrije govori nam da je ovo *vizualna karta za praćenje svakog koraka koje učenik mora završiti kroz tečaj od početka do kraja* (Pappas, 2016). Ovdje je potrebno pažljivo razmotriti: Hoćemo li napraviti linearni tečaj, gdje polaznik klikne na “sljedeći” ili “nastavi” prateći definirani tijek od početka do kraja ili će slijediti više nelinearni tečaj, poput razgranate strukture.

Slika 2: Linearna i nelinearna rješenja

Linearni tečaj

Nelinearni tečaj

Razvoj tečaja sugerira pažnju / pripremu sadržaja i usklađivanje tri glavna elementa modula obuke:

1) Kurikulum alati, koji uključuju nastavne, administrativne i studentske alate. Razredi sa strukturiranim alatima za studente, čitanja, zadaci. Administrativni alati su ključni za upravljanje pristupom, prikupljanjem i analizom korisničkih statistika. Alati za učenje sadrže kvizove i dizajn kurikuluma. 2) Alati digitalne knjižnice su baza podataka o kolegijima, gdje polaznici mogu pretraživati, kretati se i produbljivati svoje znanje. 3) Alat za predstavljanje znanja je instrument za vizualizaciju i učenje kroz vizualne interakcije.

Bez obzira na to kako su definirani i pripremljeni online nastavni materijali, svi tečajevi na internetu trebali bi sadržavati određene "administrativne" dokumente koji će pomoći instruktorima u organizaciji, pripremi i orijentiranju učenika, posebno ako su novi u procesu online učenja (Anderson, 2008) , Ti dokumenti obično uključuju:

- predložak e-pošte dobrodošlice za svakog novog studenta (s mogućnošću personalizacije)
- opće informacije o tehnološkim zahtjevima i resursima koji su studentima na raspolaganju za tehničku pomoć, te za dobivanje odgovarajućeg softvera i internetskih usluga potrebnih za tečaj
- informacije o tome kako pristupiti tečaju i kako ga uspješno upravljati
- e-mail s podacima za prijavu i zaporku za web stranicu / platformu
- pravila, procedure i dostupnu podršku za korištenje interaktivnih alata
- nastavni plan i program (po mogućnosti na javnim stranicama kako bi potencijalni učenici mogli pregledati prije registracije); pregled tečaja; raspored tečajeva; popis potrebnog teksta i materijala (ako je primjenjivo); ciljeve učenja i očekivanja o tečaju; jasno definirane pretpostavke akademskih i računalnih vještina; upute o aktivnostima, zadacima i rokovima;

kontakt instruktora i informacije;

- administrativni propisi, uključujući smjernice za plagijat, privatnost

Izvršenje

Umjetnost isporuke predmeta je stvar pronalaženja ravnoteže: s jedne strane - između rada s tekstualnim nastavnim programom i multimedijom, a s druge strane - između individualnog rada i učenja kroz suradnju i dijeljenje. Ne postoji univerzalni recept, ali pravi je omjer skriven u pažljivoj analizi. Iako *ne možemo potpuno simulirati stvarnu učionicu sa sinkronom interakcijom*, asinkrona interakcija može pružiti vrijeme za *bolju refleksiju i omogućuje globalnu komunikaciju bez ograničenja vremenskim ograničenjima* (Oyez, Salah i Yama, neprozirnost.). Tj učenici koji su fizički i vremenski odvojeni, i dalje bi mogli biti dio virtualne klase, što će imati koristi od grupne komunikacije. Promotor tečaja djeluje kao dirigent orkestra ili filmski redatelj - u situaciji u stvarnom vremenu iz scenarija treba izvući najbolje iz svog benda. U slučajevima kada predavači komuniciraju sinkronizirano s grupom za obuku, njihove osobne strategije prezentiranja, vještine i tehnike zahtijevaju posebnu pozornost.

Neki savjeti mogu pomoći predavačima da se nose s zadatkom:

- sadržaj treba razbiti u lako shvatljive dijelove na temelju informacija s logičkim prijelazima
- jezik treba održavati jednostavnim i jasnim
- rečenice moraju biti kratke i jasne
- pitanja trebaju zadržati slušatelje na liniji naracije
- primjeri i metafore olakšavaju proces učenja
- svakom zaslonu je potreban prostor za vizualizaciju informacija
- tekst na zaslonu mora biti kratak
- potrebna je posebna pozornost kako bi se izbjeglo kognitivno preopterećenje

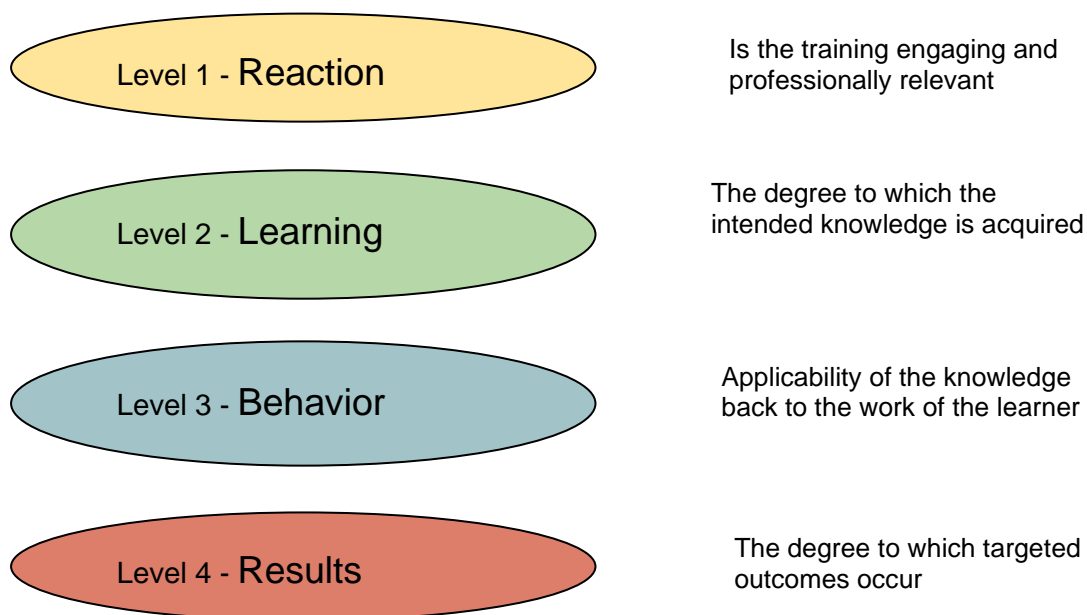
Pročitajte više u: Kako stvoriti eLearning Storyboards: 12 savjeta za eLearning Professionals

<https://elearningindustry.com/12-tips-to-create-effective-elearning-storyboards>

Procjena

Kao što je već rečeno, analiza je ključna za osmišljavanje i provedbu on-line obuke. Ne samo da prethodi, nego i slijedi tečaj. U fazi analize kraj se susreće s početkom i ciklus počinje ponovo.

Postoje brojni pristupi evaluaciji. Možete razviti svoj vlastiti, specifično u svrhu tečaja koji nudite. Kirkpatrickov model vrednovanja prikazan u shematskom prikazu sažima neka od važnih pitanja koja zahtijevaju pažnju evaluatora:

Slika 3: Kirkpatrick-ov Model

<https://www.kirkpatrickpartners.com/Our-Philosophy/The-Kirkpatrick-Model>

Više o pripremi možete pročitati na:

1. CommLab - India, 2016, <<https://www.slideshare.net/CommLab/basics-of-elearning>>
2. E-learning heroes, Overview of E-Learning Authoring Software, <<https://community.articulate.com/series/beginner-s-guide-to-e-learning/articles/overview-of-e-learning-authoring-software>>
3. Handbook of Human Factors in Web Design. Lisa Neal, Diane Miller/ Aug. 2005, *excerpt* <<https://elearnmag.acm.org/featured.cfm?aid=1082219>>
4. Pappas, 2016. How to start with eLearning: 10 basic eLearning Terms You Should Know <<https://elearningindustry.com/start-elearning-10-basic-elearning-terms-know>>

Poglavlje 5: Organiziranje, koordiniranje, provođenje i procjenjivanje aktivnosti učenja

ORGANIZACIJA, KOORDINIRANJE I PROVEDBA AKTIVNOSTI UČENJA

Aktivnosti učenja trebaju biti organizirane prema sljedećem općem planu:

- 1) Početni događaj
- 2) Aktivnost učenja tijekom nastave
- 3) Odgovarajući događaji učenja.

Početni događaj

Nakon što je platforma postavljena, poželjno je da se reklamira što je moguće šire uz korištenje početnog događaja. Svrha mu je privući pažnju mogućih polaznika i dati im opći uvod u ono u čemu se tečaj sastoji, okvir učenja i prednosti njegovog prihvaćanja. Trebalo bi naglasiti značaj GDPR-a i odgovarajuće učenje o zaštiti podataka.

Među svim metodama koje se obično koriste za početne događaje u digitalnom učenju, najprikladniji je kratki video (3-4 minute) koji se može učitati na web stranicu projekta, YouTube, Facebook i društvene mreže. Trebao bi imati atraktivan i dinamičan sadržaj, reklamirati prednosti pohađanja tečaja kao i njegove jake strane. Trebala bi sadržavati izravne veze s platformom tečaja.

Aktivnost učenja prije kolegija

Web stranica tečaja trebala bi sadržavati kratki uvodni materijal koji će polaznike upoznati s opsegom i karakterom tečaja. Po mogućnosti, to bi trebao biti skraćeni modul učenja s općim informacijama o tome što je zaštita podataka, zašto je to važno i koja su najvažnija pravila o zaštiti podataka u okviru GDPR-a. U određenoj mjeri, učenje prije kolegija može se preklapati s početnim videom. Ipak, to bi trebalo biti već u konačnom formatu tečaja, iako u skraćenom obliku.

Sukladno tome, on bi trebao sadržavati video, opće informacije o zaštiti podataka, jednostavnu studiju slučaja i trebao bi završiti kvizom koji sudionicima predstavlja ideju konačne procjene, iako još uvijek u privremenoj formi.

Ispravne aktivnosti učenja

Ovaj dio odgovara glavnom dijelu nastavnog sadržaja. Trebalo bi sadržavati sve dijelove

zajedničkog kurikuluma razvijenog u module učenja, koji se sastoji od:

- Interaktivne zadatke koji zahtijevaju pažnju sudionika (npr. Uvodna pitanja o stvarnim situacijama u kojima je uključena zaštita podataka - s nizom mogućih odgovora)
- Pristup analizi slučaja umjesto koncentriranja na opća načela
- Pristup rješavanju problema koji omogućuje sudionicima da daju svoje intuitivne odgovore na predstavljene probleme, koji se kasnije suočavaju s aktualnim zakonskim zahtjevima
- infografikama
- Dodatni materijali, uključujući plakate za ispisivanje za sudionike

Platforma bi također trebala ponuditi poseban tečaj u obliku mikroučenja (minimodule prilagođene sudionicima koji mogu utrošiti samo 15 ili 30 minuta na tečaj). Ona omogućava onima koji ne mogu proći cijeli trening zbog vremenskih ograničenja da barem nauče neke osnove o GDPR-u.

INTERAKTIVNI SADRŽAJ: RAD S VODITELJIMA

Preporučljivo je otvoriti platformu za mogućnost rada s voditeljima. Njihova glavna prednost je prilagodba sadržaja učenja konkretnim zahtjevima polaznika i time postizanje veće učinkovitosti učenja. Također može pružiti suradnju i komunikaciju između učenika.

Voditelji sudjeluju u:

- **Pojedinačni zadaci i kolaborativni projektni rad:** Voditelj poziva učenike da provode projektni rad ili zadatak, bilo u grupi ili pojedinačno. Od učenika se također može tražiti da komentiraju svoje zadatke. Zadatak treba biti dobro strukturiran i praćen raspravom o strategijama koje se koriste za njegovo dovršenje.
- **Razmjena mišljenja:** Učenici mogu komentirati i razmjenjivati ideje o aktivnostima tečaja ili doprinijeti učenju u grupama dijeleći svoje znanje o određenoj domeni. Voditelji mogu djelovati kao moderator i pružati stručnost o problemima kojima učenici ne pronalaze točne odgovore.
- **Postavljanje pitanja:** Učenici mogu postaviti specifična pitanja voditelji.
- **Rasprave koje je pokrenuo on-line voditelj:** Voditelj može tražiti od učenika koji dolaze iz različitih organizacija ili konteksta da donesu konkretne primjere kako se koncepti naučili tijekom tečaja primjenjuju u njihovim specifičnim situacijama.
- **Spontane rasprave:** Sudionici mogu pokrenuti rasprave. Važno je da sustav prati razgovore tako da ih on-line voditelji mogu naknadno pregledati i procijeniti uključenost sudionika u tečaj.

- Ocjenjivanje - i pojedinačno i na tečaju. Voditelji mogu analizirati podatke prikupljene u fazi ocjenjivanja, obraditi ih i dati povratnu informaciju kreatorima tečaja.

PROCJENA AKTIVNOSTI UČENJA

Opće napomene

Procjena aktivnosti učenja ima dva glavna cilja:

- (1) pružanje povratne informacije polazniku,
- (2) ocjenjivanje osmišljenog programa, usvojenih metoda i alata.

Prvi aspekt ocjenjivanja usredotočen je na rad polaznika u odnosu na nastavni sadržaj.

Namjera je da se izmjeri trud, angažman i sposobnosti učenja uloženi u razumijevanje nastavnog sadržaja. S obzirom na opseg i ciljeve tečaja, treba se usredotočiti na praktične vještine stečene tijekom programa.

Drugi aspekt se fokusira na kvalitetu osmišljenog tečaja. Predlaže se da se ono mjeri na temelju dvaju čimbenika: (a) individualne procjene tečaja, kako je određuje polaznik, i (b) uspješnosti polaznika. Ta dva čimbenika trebala bi biti povezana, jer pojedinačno ne mogu proizvesti cjelovitu sliku. Uspješnost polaznika, analizirana sama po sebi, ne dopušta apstrahiranje od pojedinačnog angažmana i truda sudionika, dok njihovo mišljenje o tečaju možda nije dovoljno samo po sebi da se izmjeri u kojoj se mjeri ciljevi učenja postižu. Kao rezultat, procjena tečaja trebala bi se provesti tako da se uključe oba čimbenika.

Prema široko korištenoj metodologiji, procjena aktivnosti učenja može se provesti u različitim fazama:

- 1) tijekom razvojne faze poboljšati nastavne tečajeve ili proizvode (formativna evaluacija);
- 2) za vrijeme ili neposredno nakon faze provedbe, mjerenje učinkovitosti obrazovanja, osposobljavanja i učenja (sumativna evaluacija); i
- 3) nakon što je tečaj proveden, da biste razumjeli je li on još uvijek valjan ili ga treba ažurirati ili izmijeniti (ocjenjivačka evaluacija).

Prema često korištenom Kirkpatrick modelu, evaluacija može obuhvatiti četiri razine:

- 1) reakcije učenika. Ova razina obuhvaća odnos polaznika prema tečaju, njihove prve dojmove (ohrabrujući ili obeshrabrujući nastavak tečaja), razinu aktivnosti koju pokazuju. Reakcije se mogu mjeriti upitnicima i / ili anketama, obično na kraju tečaja.
- 2) učenje. Ova se razina odnosi na izravna postignuća određenog kolegija u odnosu na

ciljeve koje je pokušala postići. Znanje i vještine mogu se ocjenjivati odvojeno ili istovremeno. U digitalnom neformalnom učenju učenje se obično ocjenjuje putem testa ili zadataka.

3) ponašanje. Ova razina mjeri promjene u ponašanju polaznika tijekom tečaja kao rezultat stečenih znanja i vještina. Polaznici bi mogli razviti svoju karijeru, usvojiti nove metode u svom poslu, obavljati nove zadatke ili jednostavno izvršiti stare na informiraniji i učinkovitiji način. Na toj razini procjena omogućuje mjerenje najkorisnijih učinaka digitalnog učenja.

4) rezultati. Ova razina odgovara (3) u onoj mjeri u kojoj pokušava mjeriti konkretne objektivne rezultate novih vještina, jezika i ponašanja polaznika. U tom smislu, odjeljak s rezultatima odnosi se na opće ciljeve programa i mjeri njegov uspjeh.

Model ocjenjivanja za platformu e-OpenSpace

Na temelju gore navedenih općih napomena predložen je sljedeći model za ocjenu u projektu e-OpenSpace.

1. Procjena se mora provesti s obzirom na dva sljedeća područja:

- (a) osobne izvedbe vježbenika,
- (b) Procjena platforme.

2. Individualnu izvedbu vježbenika potrebno je procijeniti pomoću testova kako bi se povećala učinkovitost izvođenja učenja i dobila povratna informacija.

(a) Kao što je uobičajeno kod e-učenja s vlastitim definiranim tempom, testovi ocjenjivanja uglavnom se sastoje od „zatvorenih“ pitanja povezanih s opcijama odgovora. Trebaju koristiti metode višestrukog izbora, višestruke odgovore, usklađivanje i sortiranje. Povremeno, u slučaju najvažnijih koncepata nastavnog sadržaja, treba koristiti metodu ispunjavanja praznih polja.

(b) Nakon završetka svakog modula učenja treba biti predviđen mali test.

(c) Na kraju tečaja treba osigurati opći test.

d) Pitanja bi trebala kombinirati opća pitanja, koja se odnose na konkretna područja zaštite podataka, uz kratke analize pojedinih slučajeva. Analize slučajeva trebale bi sadržavati opis praktične situacije na području zaštite podataka, pitanje o željenoj reakciji polaznika i listu mogućih odgovora.

(e) Preporučuje se ulazni test. Trebao bi biti vrlo kratak i osloniti se samo na praktična pitanja (na primjer: *trebali vježbenik zahtijevati pristanak osobe za obradu osobnih podataka ili to*

ne mora učiniti).

3. Ocjenjivanje tečaja treba se obaviti na kraju. Preporučljivo je da se sastoji od dva dijela: prvog koji slijedi neposredno nakon završenog tečaja, a drugog od 4-6 tjedana nakon završetka tečaja. Dok prvi treba biti dio platforme za obuku, drugom treba pristupiti putem veze koja se šalje sudioniku u automatskoj poruci e-pošte. Pomoću dvaju alata za procjenu moguće je mjeriti ne samo reakcije polaznika i povećanje znanja i vještina, već i dugoročne učinke tečaja: stjecanje praktičnog znanja, mijenjanje ponašanja, dobivanje konkretnih rezultata.

4. Alati za ocjenjivanje (prvi dio) trebaju se sastojati od zatvorenih pitanja koja se odnose na:

(a) Opća procjena tečaja polaznika (vrlo dobro / dobro / osrednje / loše / jako loše / bez mišljenja)

(b) Dostupnost tečaja (kao gore)

(c) Stečene vještine sudionika (vrlo dobro / dobro / osrednje / malo / bez stečenih vještina / bez mišljenja)

(d) Korisnost tečaja (vrlo korisno / korisno / umjereno korisno / malo korisno / nije korisno / nema mišljenja)

(e) Struktura tečaja (vrlo dobro / dobro / osrednje / loše / jako loše / bez mišljenja)

(f) Inovativnost tečaja (vrlo inovativno / inovativno / umjereno inovativno / teško inovativno / neinovativno / bez mišljenja)

- Kao i otvorena pitanja o:

(a) najvećim prednostima tečaja

(b) Najveće slabosti tečajeva

(c) Predložena poboljšanja.

(d) Slobodne primjedbe.

5. Alati za ocjenjivanje (drugi dio, provedeno nakon završetka tečaja) trebaju se sastojati od zatvorenih pitanja koja se odnose na:

(a) Opća procjena tečaja polaznika (vrlo dobro / dobro / osrednje / loše / jako loše / bez mišljenja)

(b) Korisnost tečaja (vrlo korisno / korisno / umjereno korisno / malo korisno / nije korisno / nema mišljenja)

(c) Stečene vještine sudionika (vrlo dobro / dobro / osrednje / malo / bez stečenih vještina / bez mišljenja)

(d) Primjena stečenih vještina u praksi vježbenika (vrlo često, često, rijetko, rijetko, nikada,

bez mišljenja)

(e) Doprinos završenog tečaja profesionalnoj karijeri vježbenika (vrlo Mnogo / mnogo / umjereno / malo / bez doprinosa / bez mišljenja)

- kao i otvorena pitanja o:

(a) Najveće prednosti tečaja

(b) Najveće slabosti tečajeve

(c) Što treba učiniti kako bi se tečaj učinio praktičnijim?

6. Ocjenjivanje koje se provodi u skladu s gore navedenim načelima trebali bi redovito analizirati dizajneri tečaja. Preporučljivo je da se prvi krug održi što je prije moguće, npr. 2-4 tjedna nakon što je tečaj postao dostupan javnosti. Ishodi trebaju biti detaljno ispitani i voditi zaključku koji bi retroaktivno trebali odrediti sadržaj i cjelokupni dizajn tečaja.

Poglavlje 6: Praktični koraci u isporuci e-učenja (uključujući savjete i trikove)

Sažetak

Danas, kada su brzi tehnološki razvoji donijeli nove izazove za zaštitu osobnih podataka, potreba za obrazovanjem u području zaštite osobnih podataka raste još brže nego razvoj tehnologije. Stoga, da bi se ljudi opremili potrebnim informacijama o zaštiti podataka, treba primijeniti zanimljive i učinkovite metode učenja kako bi se s jedne strane učinkovito poučavalo, a s druge, da bi ljudi posvetili pozornost ovom području znanja.

Da biste izazvali ljude, privukli im pažnju i održali ih tijekom cijelog tečaja, kako bi ih doveli do kraja ponuđenog materijala, kao i da prosljedite informacije na učinkovit način i konačno, ali ne i najmanje važno, kako bi se učenici vratili u e-Platformi za učenje, zahtijevaju neke korake. Stoga će ovo poglavlje pružiti čitatelju neke praktične korake koje bi davatelj e-učenja trebao ugraditi tijekom dizajniranja ovog elektroničkog alata. Raznolikost koraka koje treba slijediti pri dizajniranju platforme eLearning je brojna i poglavlje pruža informacije o nekim od njih.

Uspješna dostava e-učenja

Provedena analiza dobre prakse u području neformalnog učenja zaštite osobnih podataka u digitalnom okruženju koja je provedena u okviru projekta “e-OpenSpace” pokazala je da kako bi sadržaj platforme za e-učenje postao zanimljiv i korisniku lako prihvatljiv, pružatelj platforme za e-učenje ne smije zaboraviti uključiti:

- interaktivni alati sa sadržajem prilagođenim potrebama ljudi (obrazovanje treba personalizirati - ljudi sami biraju što žele naučiti),
- lako dostupan sadržaj i brzi pristup,
- ankete nakon završetka obrazovnih modula kako bi dobili povratne informacije i na taj način učinili da alat radi bolje,
- jednostavan sadržaj za pretraživanje (npr. grupiran u tematska područja),
- alate dostupne u stvarnom vremenu kako bi se ljudima omogućilo da postavljaju pitanja i dobiju odgovor odmah, nakon što su arhivirani i dostupni na YouTube kanalu,
- analize slučajeva s rješenjima problema,
- on-line alati koji pomažu ljudima da generiraju dokumente koji im s jedne strane pomažu da se pridržavaju načela zaštite podataka, a s druge da poštuju njihova prava zaštite podataka (važnost da se ljudima pruže dodatne informacije koje se mogu odnositi na npr. manje upita prema tijelu za zaštitu podataka).
- sadržaj dostupan putem Creative Commons licenci
- sadržaj namijenjen određenim skupinama (dobnim skupinama, javnosti ili organizacijama).

Prilikom stvaranja uspješne platforme e-učenja važno je ne zaboraviti kojoj ciljanoj skupini je sadržan usmjeren. Stoga, u potrazi za potrebama određene skupine, njihovi problemi koji se mogu riješiti tijekom određenog sadržaja kao i prilagođavanje jezika i razina težine zadataka uključenih u platformu, bili bi od velike koristi za buduće učenike.

Praktični koraci u pružanju e-učenja

Da bi postigli zadovoljavajuće rezultate pri isporuci platforme za e-učenje, dizajneri bi se trebali sjetiti nekih praktičnih koraka koje treba slijediti. Stoga je preporučljivo u strukturu platforme e-učenja uključiti neke ključne elemente. U nastavku čitatelj može pronaći glavne aspekte koji bi trebali biti uključeni prilikom izrade platforme e-učenje.

Ciljna skupina

Provedite analizu potreba i navedite ciljeve i zadatke platforme za e-učenje koja bi bila korisna kada biste razmišljali o pružanju potrebnih informacija na učinkovit način. Važno je odrediti ciljnu skupinu i njezin nivo znanja, kao i potrebe ove skupine. Treba znati:

- Računalne vještine učenika i tehničku stručnost (kako bi se definirala složenost

interaktivnih aktivnosti na računalu);

- Znanje učenika kako bi se tečajevi podijelili na one za početnike i za naprednije;
- Podjela tečajeva e-učenja na dijelove koji su korisni za širu javnost, praktičare, javnu upravu itd. To može biti korisno pri utvrđivanju ciljeva učenja;

Interaktivnost

Interaktivni sadržaj će učinkovitije uključiti učenike u strukturu tečaja. Ne samo da će privući pažnju učenika duže i dublje u ponuđeni materijal, nego može ponuditi i neke korisne tehničke metode koje mogu olakšati stjecanje sadržaja tečaja. Osim toga, interaktivni sadržaj može dati puno zadovoljstva i zabave za učenike i učiniti da on / ona preporuči platformu za e-učenje prijateljima.

Primjeri: interaktivne karte, grafike, videozapisi, prezentacije, analize slučajeva, igre, kalkulatori, pitanja i odgovori.

Primjena u praksi (analize slučaja)

Sadržaj pojedine analize slučaja daje opis stvarnih životnih situacija. Kako bi se potaknulo aktivno sudjelovanje učenika, interaktivnost bi se trebala integrirati u dizajniranu analizu slučaja. To se može učiniti tako da se učeniku omogući kretanje u situaciji odabirom različitih opcija npr. rješavanje trenutnog problema. Svaki bi izbor trebao dovesti korisnika na drugi put i to bi trebalo rezultirati određenim ishodom. Željeni ishod se postiže zahvaljujući učeniku koji mu je potrebno znanje prije nego što odabere sljedeći put. Također, zahvaljujući prethodno stečenom znanju, učenik bi trebao biti u stanju ispraviti situaciju koja je bila složena i preteška za rješavanje prikazane karakteristike analiziranog slučaja.

Vizualna pomagala

Kombinacija vizualnog i tekstualnog sadržaja pokazala se najučinkovitijom za učenike jer je veliki broj ljudi vizualni tip. Vizualna pomagala olakšavaju učenje jer ljudski mozak vrlo brzo prepoznaje slike i druga vizualna pomagala. Vizualna pomagala mogu zamijeniti vrlo dugačak tekst koji učenici mogu izostaviti. Stoga platforme za e-učenje s vizualnim pomagalima čine učenje kraćim i lakše se apsorbiraju. Druge prednosti vizualnih pomagala su: sadržaj tečaja je lakši za razumijevanje, a rezultati učenja duže su vidljivi.

Primjeri: info slajdovi, animacije, flash prezentacije, videozapisi, infografika, ilustracije.

Kako primijeniti u praksi (primjer)

Kada se demonstrira neka vrsta nastave na platformi za e-učenje, preporučuje se dodati sliku (koja je logična i intuitivna) na svaki korak instrukcije. Svaku sliku treba podržati kratka rečenica koja objašnjava što slika prikazuje. Općenito, u svim drugim primjerima preporučljivo je staviti vizualna pomagala blizu teksta koji je s njim povezan. Važno! Vizualna pomagala trebaju biti povezana s tekстом, inače će zbuniti učenika. Također, oni bi trebali biti nenametljivi - da ne skrenu pažnju učenika s teksta.

Pristupačnost (jednostavan pristup i korištenje)

Uklanjanje potencijalnih prepreka i dostupnost platforme e-učenje ljudima, ne samo da donosi prednosti učenicima nego i pružateljima platforme e-učenje. Jednostavan pristup pomaže dosegnuti širu publiku i ostaviti dojam pružatelja e-učenje socijalno osjetljivim i društveno odgovornim. Pristupačnost jasno pokazuje da svaki korisnik ima siguran angažman u ponuđenom materijalu i može pronaći rješenja za potencijalne prepreke.

U nastavku pogledajte što je vrijedno uključiti u tečajeve e-učenja kako bi ga učinili pristupačnijim korisnicima:

- Tekstualne skripte za zvuk;
- Zatvorite titlove za videozapise;
- kromatski kontrast za učenike koji ne raspoznaju boje (također za fontove);
- Izbjegavajte premala slova (npr. u infografiji) - da ne biste prisilili učenika da zumira tekst;
- Standardno oblikovanje za sve naslove;
- Jednostavni interaktivni elementi za učenike s usporenim motoričkim vještinama;
- Jednostavan navigacijski sustav;
- HTML5 jer je brz, pogodan za tražilice i pogodan za sve mobilne uređaje;
- Jednostavan jezik i kratke rečenice.

Primjeri: Jednostavan jezik, standardno oblikovanje, tekstualne skripte za zvuk, zatvaranje titlova za videozapise.

Primjena u praksi (primjer navigacijskog sustava)

Učinkovita navigacija u e-učenju je jednostavna navigacija. Padajući izbornici možda više ne služe svrsi, pa je nužna dosljednost s navigacijskim ikonama i opisima. Koristite HTML oznake, jer ih čitači zaslona lako prepoznaju. Provjerite jesu li vaše oznake, gumbi za pretraživanje, mapa i pomoć dobro vidljivi na svakoj stranici tečaja.

Motiviranje

Ne samo da je bitno otkrivanje potreba ciljne skupine, već i interaktivnost, pristupačnost i zanimljiva vizualna pomagala mogu privući učenike na platformu e-učenje. To se također može postići uključivanjem nagrada za završetak tečaj e-učenje i određene posljedice kada je rezultat negativan. Također, u modulu e-učenje valja uzeti u obzir i točno vrijeme e-učenja. Istraživanja sugeriraju da prilikom dizajniranja svakog modula ili teme treba razmotriti da svaka traje između 15 i 30 minuta. Vrijeme tečaja je važno samo da ne izgubite pažnju učenika u ponuđenom materijalu kada je predugačak. S druge strane, ne može biti prekratak jer je cilj tečaja prenošenje informacija.

Primjeri: potvrde, bodovi, tekst koji sažima napredak učenja.

Kako primijeniti u praksi (primjer sustava nagrađivanja)

Sustav bodovanja kao sustav nagrađivanja odgovara potrebi privlačenja učenika na sadržaj e-učenja. Sustav treba uključivati:

- jednostavni i razjašnjeni kriteriji,
- ukazuje samo na odgovarajuće odgovore,
- određena razina bodova omogućit će učeniku da pribavi dokument koji potvrđuje njegovo znanje.

Također, motivacija učenika može se potaknuti aktivnim uključivanjem učenika u ponuđeni sadržaj. Pogledajte sljedeću točku.

Aktivno učenje

Kako bi se učenici aktivno uključili u sadržaj e-učenja, treba im ponuditi različite strategije učenja jer različiti ljudi uče na različite načine (slušni, vizualni, kinestetički tipovi). Trebalo bi primijeniti zanimljive i privlačne metode, kao što su: provokativni kvizovi, pripovijedanje uz uvjerljive vizualne pomagala kao što su grafika, online rasprava, učenje u grupi gdje se učenici mogu slobodno izražavati i međusobno komunicirati itd.

Primjeri: videozapisi, debate, kritičko razmišljanje, učenje u grupi, igre.

Kako primijeniti u praksi (primjer učenja temeljen na pogreškama)

Sigurno okruženje, ono koje omogućuje da se griješi bez straha od neuspjeha, je dobro za poticanje učenika na kritičko razmišljanje i odgovaranje. To se može postići stvaranjem niza pitanja za prikazani scenarij koji nude prostor za pravljenje pogrešaka.

Procjena

Evaluacija sadržaja platforme e-učenje je od ključne važnosti samo da bi se mogli prikupiti potrebni komentari korisnika o platformi i biti u mogućnosti poboljšati neke elemente koji će bolje služiti potrebama korisnika u budućnosti. Stoga bi testovi i ankete trebali biti uključeni u ovaj alat gdje korisnici mogu izraziti svoje mišljenje o sadržaju platforme. Proces evaluacije treba uzeti u obzir i razinu zadovoljstva učenika.

Učenici - primatelji sadržaja e-učenja također bi trebali biti ocijenjeni. Neke statistike iz "Google Analytics" koje prikazuju parametre kao što su broj učenika koji koriste platformu ili koliko je njih uspjelo dovršiti tečaj, mogu dati pružateljima usluga e-učenje platforme ključne informacije o korištenju ovog elektroničkog alata.

Primjeri: ankete, statistike.

Kako primijeniti u praksi (primjer ankete)

Istraživanje treba sadržavati ne samo pitanja vezana uz sadržaj platforme, nego i pitanje o zadovoljstvu korisnika.

Održavanje

Planiranje praćenja online komunikacije i održavanja web-mjesta rješavanjem tehničkih problema, povremenom provjerom hiperlinkova i redovitim ažuriranjem sadržaja od ključne je važnosti u pogledu ažuriranja internetske platforme.

Poglavlje 7: Prezentacije:

Erasmus + (Strateška partnerstva za obrazovanje odraslih)

Ključna aktivnost: Suradnja za inovacije i razmjenu dobrih praksi

Program ukratko: Erasmus + je program EU-a za potporu obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta u Europi. Predviđen da traje do 2020. godine, Erasmus + ne pruža samo prilike za studente. Spajajući sedam prethodnih programa, ima mogućnosti za različite grupe pojedinaca i organizacija. Cilj programa Erasmus + je doprinijeti strategiji Europa 2020 za rast, radna mjesta, socijalnu jednakost i uključivanje, kao i ciljeve ET2020, strateškog okvira EU-a za obrazovanje i osposobljavanje. Cilj programa Erasmus + je promicanje održivog

razvoja svojih partnera u području visokog obrazovanja i doprinos postizanju ciljeva Strategije EU-a za mlade.

Specifična pitanja kojima se program bavi uključuju:

- Smanjenje nezaposlenosti, osobito među mladima
- Promicanje obrazovanja odraslih, posebno za nove vještine i vještine koje zahtijeva tržište rada.
- Poticanje mladih na sudjelovanje u europskoj demokraciji
- Podrška inovacijama, suradnji i reformi
- Smanjenje ranog napuštanja školovanja
- Promicanje suradnje i mobilnosti s partnerskim zemljama EU-a

Detaljne informacije o ovim mogućnostima, uključujući kriterije prihvatljivosti, dostupne su na internetskoj stranici programa Erasmus +.

e-OpenSpace - Europska inovativna otvorena platforma za elektroničko umrežavanje i održivo pružanje obrazovanja usmjerenog na odrasle u zaštiti privatnosti i zaštiti osobnih podataka

Projekt ima za cilj uspostavu održivog i dugoročnog strateškog partnerstva između nacionalnih nadzornih tijela, akademske zajednice i organizacija civilnog društva za pružanje znanja i razvoj vještina vezanih uz privatnost i zaštitu osobnih podataka. Kako bi se postigao veći učinak i kako bi se izbjeglo preklapanje s drugim aktivnostima u ovoj oblasti, kao što su digitalno obrazovanje i obrazovanje o privatnosti za djecu, rezultati projekta usmjereni su na promicanje neformalnog digitalnog učenja i svijesti o privatnosti i zaštiti osobnih podataka za odrasle, državnih službenika i praktičara. Suvremeno digitalno okruženje zahtijeva nove pristupe za komunikaciju između tijela za zaštitu podataka, akademske zajednice i društva. Nadalje, neformalno obrazovanje i osposobljavanje već su se dokazali kao učinkoviti alati s potencijalom za umnožavanje stečenog znanja.

Projekt će pružiti platformu za internetske alate za e-sastanke i neformalno digitalno učenje, razvijajući novo okruženja za komunikaciju između tijela za zaštitu podataka i građana EU-a. Na temelju činjenice da je danas većina građana aktivni korisnici Interneta, projekt će osigurati nastavni sadržaj prilagođen njihovim potrebama u digitalnom dobu. Platforma će osigurati neograničen pristup svim materijalima za učenje, uključujući snimljene videozapise ili nastavne sate u stvarnom vremenu.

Provedbom projektnih aktivnosti, projektni konzorcij ima za cilj stvoriti mogućnosti za

dodatnu edukaciju u području zaštite osobnih podataka i privatnosti - kratko neformalno digitalno učenje. Ovi kurikulumi e-učenja bit će kraći, ali istodobno i fokusiraniji sadržaji koji pokrivaju različite aspekte zaštite privatnosti i osobnih podataka i dostupni su svuda. U međuvremenu, već pripremljeni i iskusni treneri DPA-a obogatit će svoje sposobnosti novim vještinama za pružanje sadržaja za e-učenje, uključujući multinacionalno prekogranično okruženje.

Projekt ima za cilj pružiti inovativan način provođenja neformalnog digitalnog učenja temeljenog na sinergiji između DPA-a, koji u pravilu imaju najobuhvatnije informacije o zaštiti podataka, i sveučilišta s velikim iskustvom u pružanju obrazovanja odraslima. Osim toga, sudjelovanje nevladine organizacije s dokazanim iskustvom u širenju mjera podizanja svijesti osigurat će validaciju sadržaja učenja u skladu s stvarnim potrebama civilnog društva. Platforma e-OpenSpace pružit će mogućnost izravne komunikacije među dionicima bez obzira na udaljenost ili nacionalne granice.

Štoviše, neformalno digitalno učenje o privatnosti i zaštiti osobnih podataka pomoći će glavnoj ciljnoj skupini - odraslima u aktivnoj dobi za zapošljavanje - da budu bolje opremljeni znanjem i vještinama za digitalno doba, u skladu s „Agendom novih vještina za Europu“, predstavljena od strane Europske komisije u lipnju 2016. U konačnici, rezultati projekta pomoći će im da iskoriste prednosti nadolazećeg jedinstvenog digitalnog tržišta EU-a, za koje se očekuje da će proizvesti više od 415 milijardi eura godišnje.

Projekt "e-OpenSpace" posebno je osmišljen kako bi bio učinkovito rješenje za stratešku transnacionalnu suradnju radi osiguranja sigurnosti i slobodnog protoka osobnih podataka u EU-u, pružajući jedinstven prostor nacionalnim tijelima nadležnim za provedbu zakona da provedu svoje zadatke u području obuke, u skladu s novim pravnim okvirom. Glavni cilj predloženog projekta je promicanje neformalnog digitalnog učenja i svijesti u području privatnosti i zaštite osobnih podataka. Svi sudionici - tijela za zaštitu podataka, visokoškolske ustanove i nevladine organizacije, udružuju napore kao tim. Cilj projekta savršeno se podudara s glavnim ciljevima i prioritetima programa Erasmus +, kao što je KA2 usmjeren na razmjenu znanja i multidisciplinarnu nastavu i učenje između visokih učilišta, DPA i neprofitnih organizacija, točnije prijedlog inovativnog pristupa za jačanje obrazovanja i putove usavršavanja kroz jačanje digitalne integracije i veći stupanj koherentnosti između različitih EU i nacionalnih obrazovnih alata. Partneri na projektu će tražiti fleksibilne načine učenja za integriranje praktičnih i teorijskih znanja za pružanje vještina u području zaštite podataka i promicanje zajedničkog pristupa i sinergije među državama članicama EU-a u

provedbi treninga i inicijativa za podizanje svijesti. Glavni praktični alat za postizanje tog cilja bit će razvoj internetskog rješenja za stvaranje okruženja za suradnju i otvoreno, inovativno i uključivo neformalno digitalno učenje.

Prijedlog projekta ima za cilj implementaciju inovativnog pristupa razvoju održivog strateškog partnerstva između tijela za zaštitu podataka, akademske zajednice i nevladinog sektora u pružanju kratkoročnog neformalnog digitalnog učenja. Projekt je prvi takve vrste ujedinjujući DPA, sveučilišta i nevladin sektor iz 4 (četiri) članice EU - Italije, Poljske, Bugarske i Hrvatske. To je međusektorski projekt usmjeren na horizontalnu politiku zaštite osobnih podataka. Broj i vrsta projektnih partnera pažljivo su promišljeni. Projektni konzorcij je precizno formiran kako bi pokrio sve aspekte zaštite podataka. Uključivanje 3 različita DPA ključno je za prikupljanje i sažimanje svih stajališta s obzirom na zaštitu podataka kako bi se ispitala i dosegla sva moguća rješenja i sadržaj obuke u skladu s nacionalnim pravnim običajima i administrativnom praksom i u skladu s novim pravnim okvirom EU o zaštiti podataka. Stručnjaci za pravnu, informatičku i stručnu izobrazbu i međunarodnu suradnju iz tijela koja sudjeluju u programu istražiti će sve aspekte vezane uz podizanje svijesti i obuku u području zaštite osobnih podataka u EU-u. Uključivanje dvaju sveučilišta osigurat će primjenu najmodernije obrazovne metodologije, procjenu potreba i izravnu vezu s ciljnim skupinama. I na kraju, ne i manje važno, nevladine organizacije će svojim iskustvom i procjenom sadržaja učenja doprinijeti.

Mreža institucija za zaštitu podataka bit će još jedan važan rezultat projekta. Svi projektni rezultati navedeni u nastavku bit će osmišljeni kako bi potaknuli uključivanje drugih institucija za zaštitu podataka izvan projektnog konzorcija. Mreža će dosegnuti širu javnost na nekoliko načina - praksu, medije, brošure, konferencije, itd. Uloga sveučilišta bit će ne samo prijenos poruka buduće mreže za razmjenu praksi na tom području, nego i obogaćivanje s dodatnim stajalištima. Sveučilišta će moći koristiti razrađene sadržaje obuke u nekim od svojih kolegija. Kao rezultat toga, znanje o privatnosti i zaštiti osobnih podataka postat će popularno i dostupno. Privlačenjem organizacija iz nevladinog sektora svi će glavni sudionici biti uključeni u mrežu.

Aktivnosti:

Projekt ima za cilj strateško partnerstvo između institucija za zaštitu podataka, akademskih zajednica i nevladinog sektora u promicanju neformalnog digitalnog učenja i osvješćivanja voditelja obrade, državnih službenika i praktičara u području privatnosti i zaštite osobnih podataka. Nakon završetka projekta, projekt će postići poboljšanje ukupne svijesti ciljnih

skupina i bolje razumijevanje privatnosti i zaštite osobnih podataka. Model za razmjenu digitalnog sadržaja za neformalno učenje građana bit će implementiran kao prvi korak za blisku razmjenu podataka između institucija za zaštitu podataka.

Osim toga, izgradit će se čvršća povezanost između pojedinih institucija za zaštitu podataka, te akademskog i nevladinog sektora kao prvi korak u popularizaciji službenika za zaštitu podataka - radnog mjesta koje je propisano novim zakonodavstvom EU-a u području privatnosti i zaštite osobnih podataka. Projekt će pružiti dobru praksu za održivu suradnju i suradnju među njima.

U naglašavanju voditeljima obrade važnost zaštite osobnih podataka predložit će se proaktivan i uključiv pristup. Pristup je proces - uzastopni koraci koji se mogu primijeniti u drugim područjima znanja.

Dodatni rezultat bit će strukturirani pristup za prijenos specifičnih znanja i stručnosti u području privatnost i zaštitu osobnih podataka, koje posjeduju institucija za zaštitu podataka, široj javnosti, kao i praktičarima koji se bave privatnošću. Tema postaje sve važnija zbog tehnološkog razvoja, ali trenutno postoji vrlo malo ponuđača relevantnih materijala za učenje. Mreža institucija za zaštitu podataka bit će još jedan važan rezultat projekta. Svi projektni rezultati navedeni u nastavku bit će osmišljeni kako bi potaknuli uključivanje drugih institucija za zaštitu podataka izvan projektnog konzorcija. Mreža će dosegnuti širu javnost na nekoliko načina – praksa institucija za zaštitu podataka, mediji, brošure, konferencije, radionice, itd. Uloga sveučilišta bit će ne samo prijenos poruka buduće mreže za razmjenu praksi na tom području, nego i obogaćivanje iste dodatnim stajalištima. Sveučilišta će moći koristiti razrađene sadržaje obuke u nekim od svojih kolegija. Kao rezultat toga, znanje o privatnosti i zaštiti osobnih podataka postat će popularno i dostupno. Privlačenjem organizacija iz nevladinog sektora svi će glavni sudionici biti uključeni u mrežu.

Consortium:

Commission for Personal Data Protection (Bulgaria) www.cpdp.bg

Urząd Ochrony Danych Osobowych (Poland) – www.uodo.gov.pl

Agencija za zastitu osobnih podataka (Croatia) – www.azop.hr

Sofia University St. Kliment Ohridski (Bulgaria) – www.uni-sofia.bg

Uniwersytet Jagiellonski (Poland) – www.en.uj.edu.pl

Gruppo di Volontariato per Minori e Adulti Sieropositivi (Italy) – www.gvmass.org

Trajanje: 24 mjeseca

Bibliografija:

1. Anderson, T. (2008). *The Theory and Practice of Online Learning*: Athabasca University Press.
2. DataDealer. (2018). Data Dealer, the gleefully sarcastic game about data privacy. Retrieved 28 July, 2018, from <https://datadealer.com/about>
3. eLearning Industry. (2017). The 20 Best Learning Management Systems (2017 Update) Retrieved 28 July, 2018, from <https://elearningindustry.com/the-20-best-learning-management-systems>
4. Ghirardini, B. (2011). *E-learning methodologies: a guide for designing and developing e-learning courses*: Food and Agriculture Organization of the United Nations.
5. Global Learning Systems. (2017). GLS Applies Gamification to the Critical Topic of GDPR Awareness. Retrieved 28 July, 2018, from <https://www.prnewswire.com/news-releases/gls-applies-gamification-to-the-critical-topic-of-gdpr-awareness-300555952.html>
6. IAPP. (2017). 'DataK' online game looks to educate players on data privacy Retrieved 28 July, 2018, from <https://iapp.org/news/a/datak-online-game-looks-to-educate-players-on-data-privacy/>
7. Joint Research Centre. (2018). Understanding GDPR: new game from the JRC. Retrieved 28 July, 2018, from <https://ec.europa.eu/jrc/en/news/understanding-gdpr-new-game-jrc>

8. Kapp, K. M. (2012). *The gamification of learning and instruction : game-based methods and strategies for training and education*. San Francisco: Pfeiffer.
9. Megan Paxton Wuebker. Adult Learners: Improving Persistence and Performance in Online Learning Environments
10. Non-formal learning / education <<https://pjp-eu.coe.int/en/web/youth-partnership/non-formal-learning>>
11. Opportunities and Lessons from Informal and Non-formal Learning: Applications to Online Environments <<http://pubs.sciepub.com/education/3/10/20/>>
12. Moore, M. and Tait, A. (2002). Open and Distance Learning, Trends, Policy and Strategy Considerations. Division of Higher Education, UNESCO.
13. Oye, N. D., Salleh, M. and Iahad, N. A. (2012). E-Learning Methodologies and Tools. IJACSA) International Journal of Advanced Computer Science and Applications, Vol. 3, No.2, 2012
14. Pandey, A. (2018). 10 Mobile Learning Trends For 2018 Retrieved 28 July 2018, from <https://elearningindustry.com/mobile-learning-trends-2018>
15. Sponge UK. (2017). Training your staff for GDPR: It's game on! Retrieved 28 July, 2018, from <https://spongeuk.com/insights/2017/08/training-your-staff-for-gdpr-its-game-on>
16. Traxler, J. (2017). Distance Learning - Predictions and Possibilities. Educ. Sci. 2018, 8, 35; doi:10.3390/educsci8010035
17. VinciWorks. (2017). Take the GDPR data protection challenge. Retrieved 28 July, 2018, from <https://vinciworks.com/blog/take-gdpr-data-protection-challenge/>
18. Winstead, S. (2016). eLearning 4.0: Prospects And Challenges Retrieved 28 July, 2018, from <https://elearningindustry.com/elearning-4-0-prospects-challenges>
19. Wuebker, M. (2013). Theory to Practice Adult Learners: Improving Persistence and Performance in Online Learning Environments